

3477/1905.

B2

AZ IGLÓI ÁG. HITV. EVANG.
EGYHÁZKÖZSÉGNEK
ÉVKÖNYVE

AZ 1904. ÉVRŐL.

JAHRESBERICHT
DER
EVANGELISCHEN

KIRCHENGEMEINDE A. C. ZU IGLÓ
ÜBER DAS JAHR 1904.

SZERKESZTETTE
DR. WALSER GYULA
LELKÉSZ.

I G L Ó, 1905.
NYOMATOTT SCHMIDT JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

AZ IGLÓI
ÁG. HITV. EVANG.
EGYHÁZKÖZSÉGNEK
ÉVKÖNYVE

AZ 1904. ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE
DR. WALSER GYULA
LELKÉSZ.

I G L Ó, 1905.
NYOMATOTT SCHMIDT JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Szeretett hittestvérek!

Miképen minden embernél bizonyos jellemvonásokat és sajátságokat figyelhetünk meg, ép úgy tapasztalhatjuk, hogy az egyes korok és időszakok is bizonyos eszmék és gondolatok befolyása alatt állanak, a melyek által többé vagy kevésbé különböznek az őket megelőző koroktól. S mert ez az általános tapasztalás, természetes, hogy a mi korunk sem szűkölködik ily jellemvonásokban. Igaz, hogy a mi időnk is magasabb célu eszményi törekvéseket mutathat föl s különösen emberbaráti téren nem egy magasztos alkotással dicsekedhetik, de a fő elve, melyet követ, mégis csak az anyagiság. Túlságosan ragaszkodunk ahhoz, a mi e világból való és megelégszünk azzal, a mit az nyujthat nekünk. Könnyen belátható dolog e tényállás mellett, hogy e kor ily szelleme a földön létező legeszményibb közösséget, az egyházat sem hagyhatja érintetlenül s reá nem éppen kedvező befolyást gyakorol. S kettősen fenyegeti e veszély forrón szeretett ev. egyházunkat, a mely Isten kegyelmén kívül teljesen tagjainak résztvevő szeretetére, lelkesedésére s áldozatkészségére van utalva. Hogy a kor ily nyomása alatt az egyes egyházközségeknek is kell szenvedniök, bizonyításra sem szorul. Így a mi egyházközségünk életében is, a vezetőség minden igyekezete dacára, bizonyos közönyösség kapott lábra, a mely különösen az egyházi közgyűlések gyér látogatásában nyilvánult.

Így született meg azután az egyház községi tagok összetartását emelni akaró nemes igyekezetből az *egyházi értesítő* eszméje, mely évről-évre megjelenve s minden tag kezéhez adva a tünedező érdeklődést emelni s éleszteni volna hivatva.

Ily nemes célzattal kezdi meg ezen első értesítőnk ezen útját, kopogtatva minden evangélikus ajtón s minden egyházáért

buzduló szíven. Áldja meg az egyház Ura ez igénytelen hirnök útját, hogy egy ajtót se találjon bezárva s egy kézből se jusson vissza elolvasatlanul, hogy ama legjobb áldás kísérje nyomdokait, mely az egyházközség iránti szeretetben s ügyei iránti érdeklődésben nyilvánul.

I. Az egyházközség kormányzati élete.

Egyházunk autonomiájának értelmében, melyet a mi gyülekezetünk is mindenkor nagyra becsült, a lefolyt esztendőben is mint az azt megelőzőkben, a gyülekezetet érdeklő minden ügy, az arra hívatott egyháztanács és egyházközségi gyűlés által tárgyalva lett, míg a szorosán vett iskolaügyek előzőleg a főgimnasiunmi iskolatanács és az elemi és polg. leányiskola iskolaszéke által tárgyalva lettek.

Egyházközségünk kormányzata a lefolyt esztendőben összesen 11 gyűlésen és pedig 8 egyháztanácsi ülés és 3 közgyűlés útján történt.

A gyűlések legfontosabb tárgyaira szorítkozva a következőket emeljük ki.

1. A *január 17-én* megtartott *egyháztanácsi* gyűlésben a múlt évi december 27-iki közgyűlésben megválasztott egyháztanácsosok nevei publikáltattak, miáltal az egyháztanács a következő 3 esztendőre megalakult. Ugy e gyűlés az elemi- és polg. leányiskola iskolaszékét választotta meg 3 évre. Az e gyűlést követő pártfogósági gyűlés a főgymnasium iskolatanácsát s fegyelmi bizottságát választotta meg 3—3 esztendőre.

2. A *február 28-án* megtartott *egyháztanácsi* gyűlés mindenek előtt hálás tudomást vett néhai Feigenbaum József nemesszívű hagyományáról. Városunk ez áldozatkész és tisztelt polgára főgimnasiunmunknak 5000 koronás ösztöndíjalapítványt hagyományozott, azon végrendeleti kikötéssel, hogy az neve alatt kezeltessék s évenként 2 szorgalmas tanulónak felekezeti külömbség nélkül adassék. Az egyháztanács e nemes tett emlékét jegyzőkönyvileg megörökítette, azon óhajjal, hogy az elhunyt emléke áldva őriztessék meg az utókor által is.

Ugyan-e gyűlés a január 17-én megválasztott iskolaszéki tagokat publikálta s az iskolaszéket megalakultnak nyilvánította.

Végül az iglói ág. hitv. ev. főgimnázium kormányzatára vonatkozó szervezeti javaslat tárgyalatott.

3. A *március 13-án* megtartott *egyháztanácsi* gyűlés mindenekelőtt egy gyülekezeti szántóföld eladását fogadta el elvben és ez ügyet döntés végett a közgyűléshez áttette. Ezután az egyházi számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését tárgyalta a gyűlés és az egyházpénztárosának, Széll Hugónak, az 1903-ik évre megadta a felmentvényt. Egyidejűleg e számadásokkal a hollópataki számadások is megvizsgáltattak s az ottani gondnoknak, Rozlosnyik Mihálynak a felmentvényt megadta. Végül sajnálattal vette tudomásul a gyűlés az iskolánkban 4 éven át sikeresen működött polgári leányiskolai tanítónőnek, Télessy Dalma leköszönését s elhatározta ezen állás kiírását.

4. A *március 20-án* megtartott *közgyűlés* elé az azt megelőző egyháztanácsi gyűlések tárgyai terjesztetvén a gyűlés által határozattá emeltettek.

5. Az *április 10-én* megtartott *egyháztanácsi* gyűlés napirend előtt mély fájdalommal emlékezett meg az Isten akarata által oly hirtelenül körünkből kiszólitott s gyülekezetünk vagyoni ügyeit 20 évnél tovább ritka odaadással és példás hűséggel vitt pénztárosról, néhai Széll Hugóról, s emlékét hálás kegyelettel jegyzőkönyvileg örökítette meg. — A gyűlés elhatározza továbbá, hogy az eddig a gyülekezeti pénztáros lakásán őrzött gyülekezeti értékpapírokat, a takarékpénztári betétkönyvek és kötvények kivételével, pénzügyeink egyikében helyezi el. — A megüresedett gyülekezeti pénztárosi állásra a városi főpénztáros, Langsfeld Géza lett megnyerve, kit a gyűlés e fontos bizalmi állásra egyhangulag megválasztott. A gyűlés végül az egyházi pénztár átvételére egy az egyházi elnökségből, az iskola felügyelőből és két tagból álló bizottságot küldött ki.

6. A *junius 5-iki egyháztanácsi* gyűlés pontjai közül a következőket emeljük ki. Langsfeld Géza ujonnan választott városi pénztáros késznek nyilatkozott arra, hogy állását elfogadja, s ekkor neki az egyház vagyona kezelés végett át lett adva. Ugyan e gyűlés dr. Bruckner Győzöt főgimnásiumi helyettes tanári minőségben az 1904/5-ik évre újból megválasztotta, s hasonlóan a helyettes kántori teendőkkal Marton Károly és

Kintzler Árpád tanítókat bizza meg. Végül elhatározza a gyűlés, hogy a főgimn. igazgató javaslatára a »rimamurányi és salgó-tarjáni vasművek részvénytársaság-«ához egy az iránti kérényt fog benyújtani, engedné át gyülekezetünk halhatatlan jótévőjének, néhai Trangous Lajosnak a krompachi vasgyárban álló mellszobrát azon célból, hogy az a főgimn. kerti udvarán állíttassék fel.

A pártfogósági gyűléssé átalakult gyűlés főgimnásiumi igazgatónak további 6 évre újból Fischer Miklóst az eddigi igazgatót választja meg egyhangulag, ép úgy Dobó Adolfot az elemi- és polgári leányiskola igazgatójának.

7. A *junius 26-án* megtartott *egyházközségi közgyűlés* mindenekelőtt az azt megelőző gyűlések tárgyait emelte határozattá, megerősítette továbbá két gyülekezeti szántóföldre vonatkozó adás-vevési szerződést, kiküldte a legközelebb megtartandó esperességi gyűlésre képviselőit, bizalmat szavazott a leköszönt esperességi számvevőszéknek s a maga részéről is hozzájárult esperességünknek »Szepes-városi ág. hitv. ev. egyházmegye« elnevezéséhez.

A gyűlés végül helyi gyámintézetünk közgyűlésévé alakulván át a lekész által beterjesztett gyámintézeti elszámolást elfogadta s határozattá emelte.

8. *Julius 24-én* újból egy *egyháztanácsi* gyűlés lett tartva, amely a polg. leányiskolai tanítónői állásra pályázók közül a pályázatnak legjobban megfelelő Farkas Gizellát választja meg ideiglenesen egy próbaévre, véglegesítését a francia nyelv tanítási oklevelének megszerzésétől tevéen függővé. Miután az illéfalvi levita-tanító, Zimányi Mór szept. 1-től nyugalomba vonulni készül, az állás kiírásával az egyházi elnökséget bizza meg a gyűlés.

9. A *szept. 4-ére* egybehivott *egyháztanácsi* gyűlés a megüresedett illéfalvi állás ügyében tette meg a további lépéseket, az egy év óta megüresedett segédlelkészi állást Kottula Ede lelkészjelölttel töltötte be, hálás köszönettel fogadta a »rimamurányi és salgó-tarjáni vasművek részvénytársaságának a Trangous-szobrot átengedő átiratát.

10 A *nov. 13-án* megtartott *egyháztanácsi gyűlés* mindenekelőtt az 1905-iki költség előirányzatot tárgyalta s azt a leg-

közelebbi egyházközségi gyűlésnek beterjeszteni határozta, megválasztja nov. 15-étől 1905. évi július 15-éig Késmárszky Gyula tanítót, illésfalvi helyettes tanítónak s a választási költség fedezési módozatait állapítja meg.

12. Az év utolsó gyűlése a *dec. 18-án* megtartott *egyházközségi gyűlés* volt, amely a presbyteriumi javaslatokat határozattá emelte, Thern László gyűlekezeti jegyzőt virilistai jogával bízta meg a városi képviselőtestületben, s a reformátusok ama kérelmének ad helyet, hogy templomunkat időnként megtartandó s általunk igénybe nem vett időben, használhassák.

II. Istentiszteleti élet.

»Uram, szeretem a te házadnak menedékét és a te dicsőségéd hajlékának helyét.« (Zsolt. 26, 8). Gyönyörű vallomása ez a zsoltárírónak az Isten házáról; s ezt vele együtt az Istent félők minden időben vallották. Fájdalom, de az idők változtak úgy, hogy az Isten háza nem dicsekedhetik többé azzal, hogy ő az összes hívők gyülekezési helye. De Istennek hála, habár sokan csak ritka vendégek avagy csak idegenek az Isten házában, mégis közöttük sokaknak az a hely az, a melyről vallják: »Jobb egy nap a te tornácaidban, hogy sem ezer másutt.« (Zsolt. 84, 11.)

S így az egyház Úra iránti mély hálával vallhatjuk, hogy az ő igéjének hirdetése s a szentségek kiszolgáltatása sok kegyelem után epedő lélek üdvére akadálytalanul történetet meg.

A vasárnapi és ünnepnap **főistentiszteletek** mindenkor délelőtt 9 órakor, a délutániak pedig 2 órakor lettek megtartva, míg a tót nyelvű istentiszteletek, a nagypéntek délutáni kivéve, minden hónap első vasárnapján s a három sátoros-ünnep másodnapján a magyar vagy német főistentisztelet után folytak le

Hála az Úrnak, arról is gondoskodtunk, hogy ami keresztyénségünk s egyháziasságunk, ne csak vasárnapra szorítkozzék. Hetenként háromszor, kedden, csütörtökön és szombaton, még pedig télen az első két napon reggel fél 8

órákor, szombaton pedig délután 2-kor, nyáron pedig ugyan ezen napokon reggeli 7 órákor, délután 6-kor nyíltak meg az Istenháznak kapui, az oly gyéren látogatott hétköznapi Isteniszteletek számára.

S mily alkalmatosak az áhítatosság ez órái arra, hogy az élet küzdelmeiben elfáradt lelkünket s tépelődő szívünket a nap reggelén, illetőleg a hét végén, ahhoz vezessék, a kiről az apostol mondja: »Minden gondotokat ő reá vessétek, mert néki gondja vagyon ti rólatok.« (Péter I. 5, 7.)

Megünnepeltük továbbá az év folyamán a keresztyénség összes s egyházunk különös ünnepeit. Az újévet megkezdvén az Úr nevében, ki előtt ezer esztendő annyi, mint a tegnapi nap, a reá következő jan. 6-án u. m. vizkeresztben a missio offertóriummal egybekötött »Missioi ünnepet« tartottunk meg. Egyáltalában örvendetesen tapasztalhatjuk, hogy az Isten országa nagy kérdései iránti érdeklődés körünkben növekvőben van s hogy a házainkban köröztetni szokott missioi perselyekbe gazdag és szegény egyaránt szívesen rakja be filléréit.

Március 5-én úgy mint Invocavit vasárnapján az egész evangyeliumi keresztyénséggel megünnepeltük a britt és külföldi biblia társulat főnnállásának 100-dik évfordulóját, megemlékezdvén azon mérhetetlen áldásról, a mely általa az Úr kegyelméből ami hazai egyházunkra is háramlott.

Invocavit vasárnapja utáni szerdától kezdve minden szerdán délután 4-órákor az u. n. bőjti prédikációk lettek megtartva, a melyek különösen, amióta a reggeli órák helyett délután tartatnak meg, jobban, igaz ugyan, hogy legtöbbsnyire csak nők által látogattnak szorgalmasan.

Virágvasárnapján, tót nyelvű egyháztagjaink legnagyobb gyónó vasárnapján, a három év óta bevezetett tót nyelvű konfirmáció lett megtartva.

A nagy hetet és a husvétüi ünnepet nagycsütörtökön, nagypénteken s a két husvétüi napon a szokásos módon ünnepeltük meg.

A konfirmációi oktatás befejezése után áldozó csütörtök előtti szerda délutánján a konfirmandusok vizsgáját, áldozó csütörtökön pedig a konfirmáció ünnepélyét tartottuk meg s a reá következő vasárnapon u. m. Exaudi vasárnapján, az

egyház felnőtt tagjai közzé fölvelt konformandusok a nagyszámú gyónó gyülekezettel együtt járultak először az Úr asztalához.

Az ezen ünnepekre következő ünnepeket s az utána következő szentháromság ünnepét a szokásos módon tartottuk meg. A pünkösöd másodnapján megtartott s offertóriummal egybekötött gyámintézeti istentiszteleten hő fohászban emlékeztünk meg azon sok veszélyről, amely a más vallásuak között szétszórtan élő hittestvéreinket fenyegeti.

Az ezután következő vasárnapok közül mindenekelőtt a szt. háromság utáni XVI-ik vasárnapon megtartott aratási hálaünnepet, a XIX-ik vasárnapon megünnepelt templom szentelési ünnepet emeljük ki, amazon megemlékezvén az Isten megsegítő és áldó kegyelméről, emezen mindazon áldásról, melyet az Úr háza áraszt reánk. A XXIII-ik vasárnapon a reformáció emlékünnepélyét tartottuk meg, az egyházi év utolsó vasárnapján pedig délelőtti és délutáni liturgikus istentisztelettel, a tőlünk elköltözött halottakról szeretettel és hálával emlékeztünk meg.

Nov. 27-én u. m. Advent első vasárnapján az új egyházi évnél kezdetét ünnepeltük.

Karácsony előestéjén a hat év óta bevezetett s a gyülekezet által megszeretett esteli istentisztelet lett megtartva, a reá következő két karácsonyünnepet a szokásos módon ünnepeltük meg.

A polgári év utolsó estéjén gyülekezetünk még egyszer összegyűlt az Úr színe előtt, hogy Lukács 19, 41—42 alapján megemlékezzék »arról, amit nem látunk, arról, a mit megkellene gondolnunk s arról, amit kérnünk kell.«

Végre megemlíjtük, hogy dicsőségesen uralkodó királyunk születés- és névnapján aug. 18-án és okt. 4-én hivatalos istentiszteletek lettek tartva.

Az Úr szent vacsoráját a városi hiveknek összesen 5 ízben szolgáltattuk ki és pedig nagycsütörtökön, nagypénteken, Jubilate vasárnapján, Exaudi vasárnapján és a szt. háromság ünnepén.

Sajnálattal kell azonban megemlékeznünk arról, hogy a városból az Úr vacsorához járulók százaléka nem kedvező,

hogy azt a filiákból járulók felülmulják, nem kevésbé, hogy a tömeges gyónásokhoz való hajlandóság lesz mindinkább észlelhetővé, míg a kisebb gyónások mindinkább elnéptelenednek. Fájdalom, a lelkésznek minden igyekezete, ezen legtöbbnyire a belső áhitat rovására történő irányzattal szemben, eredménytelen maradt úgy, hogy még az oly komoly vasárnapokon, mint az egyházi év utolsó és első vasárnapján nem akadt vendég az Úr asztalánál. Szomorú tapasztalás végül, hogy a férfiak közül az Úr vacsorájával nagyon kevesen élnek.

Tót nyelvű hiveink, mint minden esztendőben, meghatározott napokon jártak az Úr vacsorájához és pedig virágvasárnapon, pünkösöd másodnapján, okt. első vasárnapján s karácsony második ünnepén, s örömmel említhető meg, hogy az Úrvacsorázók száma évről-évre szaporodik. Városon kívül évenként egyszer Kotterbachon és Hollópatakon is szolgáltat ki az Úrvacsorája. Betegek részére minden egyes alkalommal, a midőn azt kívánták, összesen 7 alkalommal lett kiszolgáltatva.

Nem hagyhatjuk említés nélkül azt, hogy istentiszteleteinken ünnepélyes kórus énekek emelik a szívek áhíthatát. Mint kevés gyülekezetben, nálunk a helybeli állami tanítóképző evang. növendékeiből álló kar gondoskodik a vasárnaponkénti liturgikus énekekről, nem különben kívánatra a temetési énekekről is. Hálánkat és elismerésünket megérdemlik gyülekezetünk mindazon leánytagjai, akik a próbákkal járó fáradságot és időbeli áldozatot nem kimélve, *Marton Károly* tanító s kántorhelyettes tapasztalt vezetése alatt vegyes karban nem egy istentisztelet áhíthatát emelték. Hálánkat és elismerésünket fejezzük ki a testvérpárnak, *Langsfeld Gézáne Topscher Ilka* úrnőnek és *Topscher Anna* úrhölgynek, akik szép tehetségüket s nemes művészi éneküket már nem egyszer az úr szolgálatába állították, s mi bizvást reméljük, még ezentúl is állítani fogják.

Végre köszönettel tartozunk mindazon uraknak, kik a vegyes karban s különösen a nagypénteki férfikarban közreműködni szívesek voltak.

III. Iskolánk, különös tekintettel a vallásos nevelésre.

A reformatió hagyománya értelmében ami egyházközségünk is már kezdettől fogva felismerte az iskolák nagy fontosságát s azokat mint drága kincseit mindenkor támogatni s fejleszteni iparkodott, s ezen iskolák mindenkor tapasztalt férfiak vezetése s hivatásuk magaslatán álló tanférfiak közreműködése folytán az ev. egyházi érzület s hazafias gondolkozás tűzhelyeinek bizonyultak, bizonyára minden öndicsekvés nélkül mondhatjuk, hogy kevés gyülekezet hozott a nevelés terén oly áldozatot, mint a miénk, amely a néhány évvel azelőtt főgimnásiuma állami segélyzését célzó, s az államtól követelt személyi és dologi igények nagysága által elkerülhetetlenné vált segélyzési szerződés megkötéséig, a főgimnásiumot, 4 osztályu polg. leányiskolát s 4 osztályu elemi népiskoláját tartotta fenn saját erejéből. S ma napság is, amidőn főgimnásiumunk ez állami segélyt már is élvezi s a midőn legutóbb hozott határozat értelmében a polgári leányiskolának oly annyira szükségessé vált kibővítése céljából állami segély elnyerése végett újból szándékozunk a vall.- és közoktatásügyi kormányhoz járulni, ma napság is éber szemmel őrködik az egyházközségnek minden arra hivatott tényezője, hogy iskoláinknak felekezeti jellege s önkormányzati jogai csorbát ne szenvedjenek.

Az iskolák részletes adataival az illető értesítők foglalkozván, e helyütt csak a következő statisztikai adatok felemlítésére szorítkozunk.

Főgimnáziumunkat az elmúlt 1903/4 iskolai évben összesen 400 tanuló látogatta, ezek között volt *helybeli 111, idegen 289.*

Felekezet szerint volt 115 ág. hitv. ev. s 285 más vallású.

Polgári leányiskolánkat úgy ez iskolai évben összesen 146 növendék látogatta, és pedig az *első osztálynah volt 38, a másodiknak 40, a harmadiknak 44, a negyediknek 24* növendéke. *Az iskolai év végén maradt összesen 141 növendék*

Ezek között volt *helybeli 60, idegen 81* Felekezet szerint volt *egyházunkbeli 50, másvallású 91.*

Elemi népiskolánkban beiratkozott az év elején összesen 209 gyermek és pedig 128 fiú és 81 leány, az év végén maradt 196 gyermek Ezek közül járt az I-ső osztályba 60, a II-ikba 35, a III-ikba 57, a IV-ikbe 57 gyermek.

Ezek közül volt 100 helybeli és 96 idegen.

Feletkezet szerint volt 129 egyházunkbeli és 67 másvallású.

Áthatva a középiskolai ifjúság vallás-erkölcsi nevelésének nagy horderejétől, legutolsó zsinatunk minden középiskolát fenntartó egyházi hatóságot külön vallás tanári állás szervezésére kötelezett. S így a mi főgimnáziumunkban is az 1896-ik évben a gyülekezet által megválasztott vallástanárr, Thern László vezeti az ifjúság vallás-erkölcsi nevelését, a ki a polg. leányiskola protestáns vallású növendékeinek hittanításáról is gondoskodik.

Az elemi iskolában a vallásoktatás az egyes osztálytanítókra van bízva.

Az ifjúság vallásos nevelését célozzák ama *ifjúsági istentiszteletek* is, a melyek a gimn. ifjúság számára november elejétől husvétig a gimnázium dísztermében vasárnaponként szoktak megtartatni, nemkülönben ama *gyermek-istentiszteletek*, amelyekben az elemi nép- és polg. leányiskola növendékei időnkint részt vesznek. A nyári hónapokon keresztül az iskolai ifjúság a gyülekezeti istentiszteleteken veszt részt.

A gimn. ifjúság kétszer évenként járul az Úr asztalához és pedig a reformáció emléknapiján s tavasszal, a kikhez az állami tanítóképző, az állami polg. fiúiskola s a faipari iskola növendékei is csatlakoznak. A polg. leányiskola konfirmált növendékei a konfirmatói gyónáson szoktak részt venni.

A *helybeli áll. tanítóképzőben* a hittanítást a növendékek jövődő nagy fontosságú hivatására való különös tekintettel a gyülekezet lelkésze végezte, mi mellett a növendékek az istentiszteletnél és a temetési funkcióknál gyakorlatilag is segédkeztek.

A helybeli polg. fiú- és faipari iskolában az 1903/4-iki iskolai évben a hittanítást segédlelkész hiányában a lelkész végezte, előbbit 25, utóbbit 13 protestáns növendék látogatta.

Egyházközségünk két leányegyházában, *Hollópatakon* és *Illéfalván* az elemi népiskolába és az ismétlő iskolába járó gyermekek vallásos neveléséről az ottani levita-tanítók gondoskodtak.

A lelkészi hivatalnak legnehezebb s mégis legégetőbb gondjai közé tartozott az anyaegyházhoz helyileg bár közel fekvő, de teljes szétszórtságban élő egyháztagok gyermekeinek egyházunk szellemében való hittanításáról gondoskodni. Egy meglehetősen nagy mulasztás jóvátevéseről volt itt a szó, amely, tekintve a másik egyház térítési buzgalmát, sok lélek vesztésével járt.

Kotterbachon kezdődött e munka, midőn a witkovici bányatársulat 5 évvel azelőtt a hozzáintézett kérvénynek helyt adva a hittanítással járó költségek fedezését s egy e célnak, nem különben az időnként megtartandó istentiszteleteknek szolgáló helyiség átengedését megígérte, mely ígéret Krause Tivadar ottani igazgató támogatásával meg is valósult. Különös elismerést érdemel az ottani egyháztagok szép áldozatkészsége, akik az imaházat minden az istentisztelethez szükséges berendezéssel méltóan ellátták és díszítették. Vallás tanításban 9 gyermek részesült.

Az Ur segítségével *Iglóhuta* evang gyermekeiről is sikerült gondoskodni. Ottani ifjúságunk vallásos nevelése ügyében akkor történt lépés, amidőn a városi tanács helyt adva a lelkész kérelmének s a városi alkalmatosságot a két hetenként megtartandó vallástani óra megtartására rendelkezésére bocsátotta, mely nemes és bennünket lekötő tény által a fontos ügyet hathatósan támogatta. S ez idő óta ezen oktatás a lelkész és segédlelkész által rendszeresen végeztetik s ezen vallásoktatásban a múlt iskolai évben 8 *népiskolai* és 5 *isméllő* iskolai növendék részesült.

Egy nem kevésbé fontos kérdés volt a *szepessümei* ev. gyermekek vallásos oktatása, habár költségfedezés hiányában nehézségekkel járt, mindazonáltal kezdetét vette s költségei legalább részben helyi gyámintézetünk által fedeztetek s az oktatásban összesen 7 *elemi* iskolai és 2 *isméllő* iskolai gyermek részesült.

Végül még megemlékezünk az eminens értelemben vett vallásoktatásról, a *konfirmandusok* oktatásáról.

Mint minden évben, úgy a lefolyt esztendőben is a husvét és áldozócsütörtök közötti napokon lett megtartva. Ez oktatáson, amelyen az egészséges hithez okvetlenül szükséges vallásbeli

ismeretek közlésén kívül, a szív nemesítésére s a kedély gazdagítására lett fektetve a főszóly, minden tanintézet növendékei, fiúk és lányok vettek részt.

A 36 *konfirmandus* között volt 20 *fiú* és 16 *leány*. Ezek között 26 *helybeli* és 10 *idegen*.

Az Úr segedelmével 4 év óta meg van törve a szétszórtan élő hittestvéreink azon rossz szokása is, mely szerint, nem lévén szokva a rendszeres konfirmációhoz, gyermekeiket készületlenül hozták a virágvasárnapi úrvacsorához. Az elmúlt évben is részesültek a gyermekek konfirmatiói oktatásban és pedig oly módon, hogy azt a filiákban a lelkész útmutatása mellett az illető tanítók végezték, Iglóhután és Szepes-Sümegeen a hitoktatás körén belül lett végezve. 12 gyermek lett konfirmálva és pedig 8 *fiú* és 4 *leány*.

Áldja meg az Úr továbbra is ifjúságunk vallásos nevelését, hogy közöttük is beteljesedjék az ő szent szava: »a kicsiny gyermekek szájok által végeztett el a dicséretet« (Mat. 21, 16.).

IV. Adományok, gyűjtések, iratok terjesztése.

Mindenekelőtt is Isten iránti hálával vallhatjuk, hogy ama ősi szellem, amelyből hajdan az apostol ama intése eredt, »a jótéteményről pedig el ne feledkezzetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten,« a múlt évben sem halt ki gyülekezetünkben s nem felejtette el velünk ama szép szavakat: »A jókedvű adakozót szereti az Isten.« Nem egy kéz nyílt meg s az Úr oltárára helyezte áldozatát. S a mit különösen ki kell emelnünk, nem egy szegény kéz, amelyre reá illik az Úr ama özvegyről mondott szava: »bizony mondom néktek, e szegény többet vete a ládába hogy nem mind a többi, mert mindenek abból vetének pénzt, a mivel bővölködnek, ez pedig az ő szegénységéből valamije volt.«

A gyülekezet számára tett adományok között itt első sorban a más helyütt is említett Feigenbaum József-féle adományról emlékezünk meg.

Egyházunknak eddigi jótéteményeiről ismeretes özv. *Münnich Adolfné* szül. *Ritter Julia* egyházi alapunknak 50 koronát adományozott.

A templom a következő adományokban részesült: a konfirmáció alkalmával *Scherffel Augusztá, Malvin és Hermin* kisasszonyok 6 drb. oltári gyertyát adományoztak. Ugyancsak oltári gyertyát adományozott özv. *Flütsch Istvánné* szül. *Szomp Emma* megboldogult férje, úgyszintén a gyászoló szülők, *Marczy Károly* és hitvese *Frank Mária* korán elhunyt leányuk emlékére. Tótynelvű egyházhíveink az oltári gyertyákról állandóan gondoskodtak. Az elmúlt év folyamán a következő *szepestümei* lakosok adományoztak oltári gyertyát: *Karnyák József* és hitvese *Beck Mária*, ép úgy *Juházy szül. Brosko Anna*.

Hála illeti még ama ismeretlen adományozókat, akik az oltár virággal való díszítéséről kora tavasztól késő őszig gondoskodtak.

Növekvő, bár egyháztagjaink anyagi erejének meg nem felelő támogatásban részesült a *diakonissa-alap*. A lelkész s más a nemes ügyért érdeklődők által megpendítve, egy gyülekezeti diakonissa alkalmazási eszméje felé, ama nemes szívű 500 kor.-nyi adomány által történt az első lépés, amelyet a nálunk elhunyt *Ujlaki Jenőné* szül. *Gauger Erzsébet* Majnai Frankfurtban lakó nővére, *Fries* szül. *Gauger Adél* nővére emlékére a diakonissa-alap javára tett. Az ily módon megteremtett alapítvány a lefolyt év végéig koszoru megváltások, újévi üdvözetek megváltása s más adományok által 1244'24 K-t tett.

Ez alapra a lefolyt évben a következő adományok folytak be, még pedig *koszoru megváltás címén*: *Fábry Edé*-től és nővére *Fábry Zsuzsannától* nővérük, néhai *Róth Sarolta* elhalálózása alkalmából 40 K, néhai *Széll Hugó* halála alkalmával a *Marton* családtól 10 K, *Széll László* családjától 10 K, özv. *Padisz Johanna* halála alkalmával fiától, *Padisz Lajostól és nejétől* 8 K, *Pinder Reinhold* halála alkalmával a *Guhr* családtól 12 K, özv. v. d. *Láhe Hermin* halála alkalmával fiától és leányától 20 K, özv. *Ulbrich Rozália* halála alkalmából két fiától 10 K, *Kreisel Ferenc* halála alkalmával özvegye és gyermekeitől 14 K, összesen 124 K.

Újévi üdvözetek megváltása címén: a *Guhr* családtól 10 K, a *Seltenreich* családtól 3 K, *Széll László* családjától 5 K, *Széll Árpád* családjától 5 K, összesen 28 K.

Ugyan ez alapra adományoztak a konfirmandusok a templom díszítésére gyűjtött összeg fölöslegét 20 K-t s *Oravec Mária* karácsonyi ajándékként 10 K-t.

Más célra még a következő adomány folyt be: *Ritter Sándortól* a külmissio számára 2 K és *Köhler Gusztávnétól* a gyülekezeti szegények részére 2 K.

Gyülekezetünkben rendezett *gyűjtések* közül mindenekelőtt azt említjük, amelyet a gyülekezet mint *helyi gyámintézet* rendezett s mely gyűjtés, beleszámítva a házakban befolyt 202 K 40 f-t összesen 373 K 23 f-t tett. E szép összeg gyülekezetünket gyámintézeti buzgóság tekintetében is egyházkerületünk első gyülekezetei közé emeli. — Az egyházközség szabad rendelkezésére maradó 90 K 92 f nyi összegből egyebek között *Hollópatak* és *Illéfalva* is nyert 15—15 K-t, míg a sümegi hitoktatás céljaira 12 K 40 f lett megszavazva.

Ezen kívül *Csanáros* egyházközség gyűjtői is jártak nálunk. Az egykor virágzó, de az ellenreformáció által megsemmisített s mint missiói egyház most új életre ébredő *zsolnai* egyháznak s a tűz által nagyon megkárosult *puchói* egyháznak 15 K 50 f-t, illetve 9 K-t gyűjtöttünk gyűjtőíven.

A *missió* számára a házakban körözött perzselyekből befolyt 23 K 55 f.

Végül még e helyen megemlíjük, hogy gyülekezetünk a tiszakerületi gyámintézeti hitelszövetkezet egy részvényét is megszerezte.

Az iskoláinkon s az iskoláinkban gyakorolt jótékonytságot az iskolai értesítők alapján a következőkben foglalhatjuk össze.

A főgimnáziumnak adományozott: A *szép. XVI. vár. takarékpénztár* ösztöndíjra 60 K-t, az *igloi takaré- és hitelintézet* ösztöndíjra 40 K-t, *Dr. Wirtzfeld Béla* pályadíjra 10 K-t, *Dr. Kux Adoy* jutalomdíjra 20 K-t, *Dr. Wesselényi Mátyás* pályadíjra 20 K-t.

Jutalomkönyvek beszerzésére adakoztak egyesek összesen 98 K-t, a gymnáziumi tanulók és a polg. leányiskola növendékeinek jutalmazására rendezett közös gyűjtésből a gimnáziumra 123 K esett.

Tápiintézeti segélyezésben részesült összesen 33 tanuló 956 K értékben. A tandíjból összesen 771 K lett elengedve. *Ösztöndíjakra* 1300 K, *jutalom- és pályadíjakra* 395 K lett fordítva.

A gimn. ifjúság gyámint. gyűjtése tett 125.59 K-t, a rozsnyói árvaházra gyűjtött 40.20 K-t.

Az *elemi nép- és polg. leányiskolában* összesen 32 tanuló részesült *tandíjelengedésben* 493 K értékben, mely összegből 249 K-t a tanító-testület férfi tagjai engedtek el.

Egy a *harmonium beszerzési* költségeinek fedezésére rendezett *iskolai hangverseny* tiszta jövedelme 170 K 60 f-t tett.

A *szepl. XVI. vár. takarékpénztár* mindkét iskolának összesen 60 K-t, a *takarék- és hitelintézet* összesen 40 K-t adományozott *tanszerekre*.

Jutalomdíjakra adományozott *Bartsch Gusztáv* 10 K-t és *Dr. Teschler Antal* 1 aranyat.

A gimnáziumi tanulók és a polg. leányiskola növendékei jutalmára rendezett közös gyűjtésből 51 K jutott a polg. leányiskolának, a *különgyűjtés* eredménye 54 K volt jutalomkönyvekre.

A *gyámintézet javára* adakoztak a tanulók 66 K 36 f-t, a rozsnyói árvaháznak 33 K 18 f-t s végül az *Eötvös-alap* céljaira 66 K 66 f-t.

Vallásos iratok terjesztéséről a következőket jegyezzük meg. A »*Friedensbote*« című egyházi lapnak 39 előfizetője volt, ép úgy az »*Evang. Glocken*« című lapra is többen előfizettek. A Luthertársaság által kiadott »*Ev. családi lapok*«-nak 46 előfizetője volt. A »*Gotthold-Naptár*«-ból 66, a »*Tranoscius-Naptár*«-ból 20 drb. kelt el. A nyiregyházai lelkész, *Paulik János* által Iglón megtartott *gyámintézeti beszédből* 31 drb. talált vevőt.

Különös hálával emlékezünk még meg a Dr. Baltik Frigyes püspök elnöklete alatt működő »*Spevnik*« társulatról, amely az általa kiadott iratokból sokat engedett át szétszórtan élő hittestvéreink közötti elosztás céljából.

V. Az egyházközség kormányzata.

I. Az egyházközségi elöjáróság.

Egyházközségi felügyelő: Topscher György.

Lelkész: Dr. Walser Gyula.

II. *Lelkési hivatal.*

Lelkész: Dr. Walser Gyula.

Segédlelkész: Kottula Ede.

III. *Az egyházközségi iskolák vezetősége.*

Iskolai és gimnáziumi felügyelő: Münnich Kálmán.

Főgimnáziumi igazgató: Fischer Miklós.

Nép- és polg. leányiskolai igazgató: Dobó Adolf.

IV. *Egyházközségi tisztviselők.*

Jegyzők: Thern László és Kintzler Árpád.

Egyközségi pénztáros: Langsfeld Géza.

Egyházközségi ügyész: Soós László.

Az egyházközség építési felügyelője: Gréb Géza.

Az egyháztanács.

Az egyháztanács tagjai.

1. *Hivatalból.*

Egyházközségi felügyelő: Topscher György.

Lelkész: Dr. Walser Gyula.

Iskolai felügyelő: Münnich Kálmán.

Gimnáziumi igazgató: Fischer Miklós.

Nép- és polg. leányiskolai igazgató: Dobó Adolf.

Két jegyző: Thern László és Kintzler Árpád.

Egyházközségi pénztáros: Langsfeld Géza.

Egyházközségi ügyész: Soós László.

Az egyházközség építési felügyelője: Gréb Géza.

2. *Választott tagok.*

Bartsch Gusztáv,

Benigny Gyula,

Bogsch Lajos,

Danielisz Lajos,

Fest Ottó,

Fleischer Lajos,

Folgens Kornél,

Gärtner Kálmán,
 Gotthard Albert,
 Guhr Márton,
 Jantner Armand,
 Kertscher Ede,
 Klug Ottó,
 Lehoczky Jenő,
 Lingsch Gusztáv,
 Dr. Münnich Aurél,
 Dr. Neubauer Lajos,
 Pákh Károly,
 Philipp János,
 Putsh Tóbiás,
 Reich Robert,
 Ritter Sándor,
 Róth Márton,
 Schwartz Lajos,
 Széll László,
 Széll Ödön,
 Thern Gusztáv,
 Ujlaki Jenő,
 Windt Imre.

3. *Póttagok.*

Kraicz Károly,
 Nosz Lajos,
 Dr. Róth Róbert,
 Seltenreich Hugó,
 Langsfeld Kálmán.

Gimnáziumi iskolatanács.

Az iskolatanács tagjai az 1903—1904-iki évben a következők voltak.

1. *Hivatalból.*

Münnich Kálmán, gimnáziumi felügyelő,
 Topscher György, egyházközségi felügyelő,
 Dr. Walser Gyula, lelkész.

3. *Választott tagok.*

Benigny Gyula,
 Fest Ottó,
 Folgens Kornél,
 Gärtner Kálmán,
 Gotthard Albert,
 Klug Ottó,
 Langsfeld Géza,
 Lehoczky Jenő,
 Dr. Neubauer Lajos,
 Pákh Károly,
 Soós László,
 Széll László,
 Széll Ödön,
 Ujlaki Jenő.

3. A nép- és polg. leányiskola igazgatója: Dobó Adolf.
 4. A gimnázium igazgatója és tanári testülete.

A nép- és polg. leányiskola iskolaszéke.

Az iskolaszék tagjai az 1903—1904-iki évben a következők voltak.

1. *Hivatalból.*

Münnich Kálmán, iskolafelügyelő,
 Dr. Walser Gyula, lelkész,
 Topscher György, egyházközségi felügyelő.

2. *Választott tagok.*

Fest Ottó,
 Folgens Kornél,
 Gärtner Kálmán,
 Gotthard Albert,
 Klug Ottó,
 Lehoczky Jenő,
 Dr. Neubauer Lajos,
 Pákh Károly,
 Ujlaki Jenő.

3. A főgimnázium igazgatója: Fischer Miklós.
4. A nép- és polg. leányiskola tanítótestületének összes tagjai.

A főgimnázium fegyelmi bizottsága az 1903—1904-iki évben.

1. Hivatalból.

Münnich Kálmán, a bizottság elnöke,
Topscher György, egyházközségi felügyelő,
Soós László, egyházi ügyész.

2. Választott tagok.

Fest Ottó,
Gotthard Albert,
Klug Ottó,
Pákh Károly,
Ujlaki Jenő.

Az egyházközségi számadásokat vizsgáló bizottság.

Dr. Walser Gyula lelkész, a bizottság elnöke,
Topscher György, egyházközségi felügyelő,
Münnich Kálmán, iskolafelügyelő,
Fischer Miklós, gimnáziumi igazgató,
Dobó Adolf, a nép- és polg. leányiskola igazgatója,
Gotthard Albert,
Melczer Ágoston,
Trompler János,
Széll László,
Soós László,
Philipp János.

Az alumneumi számadások átvizsgálására kiküldött bizottság a következő tagokból állott.

A gimnázium igazgatója: Fischer Miklós,

Guhr Márton,
Róth Márton,
Thern László.

A nép- és polg. leányiskola számadásainak átvizsgálására kiküldött bizottság tagjai voltak.

1. *Az iskolaszék részéről.*

Gärtner Kálmán,
Lehoczky Jenő.

2. *A tanítótestület összes tagja.*

Fentnevezett bizottságokon kívül az egyháztanács fontosabb tárgyainak megbeszélésére esetről-esetre még más bizottságokat is kiküld.

A *Hollópataki* filiában a gondnoki tisztséget Rozlosnik János, *Illésfalván* pedig Husz György tölti be.

VI. A gyülekezet vagyoni állapota az 1904-iki évben.

A gyülekezeti tagok tájékoztatására szolgáljon a következő, az egyház számadásainak megvizsgálására kiküldött bizottság által szerkesztett, a gyülekezet által elfogadott s a tényleges vagyouállapotot röviden tartalmazó jelentés:

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyházközség!

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyháztanács!

A számadásokat vizsgáló bizottság alulírt tagjai a Tek. és Nagyt. egyházközségi gyűlésnek és egyháztanácsnak a gyülekezeti számadásoknak a mai napon megtartott vizsgálatából folyólag az 1904-iki évről következő jelentést tesznek.

Az egyházi pénztáros által elénk terjesztett 1904-ik évi számadásokat alaposan megvizsgáltuk oly módon, hogy a mellékleteket a számadások egyes pontjaival összeegyeztettük, a betétkönyvecskéket gondosan leltároztuk s arról győződünk meg, hogy a gyülekezet ingó vagyonát képező értékpapírok és kötvények tényleg meg vannak, s így a gyülekezeti számadások helyességéről s a pénztáros lelkiismeretes pontosságáról győződünk meg.

1. A gyülekezet összes ingó vagyona az 1904-ik év végén tett:

Egyházi alap	167,552 ⁸⁵ K
Iskolai alap	220,197 ⁵¹ K
Pénztári maradvány	8,115 ⁰³ K
Összesen:	<u>395,865³⁹ K</u>

A mult évi számadások lezárása alkalmával a főösszeg volt	393,931 ⁸⁴ K
A mi az 1904-ik évre következő gyarapodást jelent	1,933 ⁵⁵ K
2. <i>A hagyományalap</i> az 1904-ik év végén tett	204,993 ¹² K
A mult év végén volt	198,300 ⁶⁸ K
Igy a gyarapodás tesz	6,692 ⁴⁴ K
3. <i>A tápintézeti alap</i> az 1904-ik év végén tett	20,241 ⁷³ K
A mult év végén volt	18,552 ⁰⁹ K
Igy a gyarapodás tesz	1,689 ⁶⁴ K
4. Fenti alapok, amelyek az egyházközség ingó vagyonát képezik az 1904. év végén tettek	621,100 ²⁴ K-t
A mult év végén volt	610,784 ⁶¹ K-t
A gyarapodás tehát	10,315 ⁶³ K
5. Az 1904-ik év végén a gimnázium jövedelme tett	71,097 ²⁰ K-t
Ugyanez év kiadásai	64,028 ⁸⁹ K-t
Az 1904-ik évi megtakarítás tehát tesz	7,068 ³¹ K-t,

mely összegben természetesen a mult esztendőök megtakarításai is bentfoglaltatnak.

Midőn a számadások megtörtéat megvizsgálása után konstatáljuk, hogy a gyülekezeti pénztáros, Langsfeld Géza úr a legnagyobb lelkiismeretességgel kezelte egyházunk vagyonát, egyszersmind azt a javaslatot teszük a Tek. és Nagyt. Presbyteriumnak, hogy a pénztárosnak ügybuzgalmáért köszönetet és elismerést szavazzon s az egyházközségi gyűlésnek javasolja, hogy pénztárosának az 1904. évre a felmentvényt megadja.

Tekintettel arra, hogy a mi gyülekezeti számadásaink nagyon terjedelmesek s ezért nehezen áttekinthetők, tekintettel továbbá arra, hogy egyházmegyénk minden gyülekezetében egységes számvitel követtetik s ebben csak a mi gyülekezetünk tesz kivételt; azon alázatos kérelemmel járul a számvizsgáló

bizottság a Tek. és Nagyt. Egyháztanács elé, határozza el, hogy számadásait ezentúl az esperesség által kiadott számadási minták szerint kívánja vezetetni.

Kiváló tisztelettel

Igló, 1905. évi április hó 6-án.

Philipp János s. k.
jegyző.

Dr. Walser Gyula s. k.
lelkész.

Münnich Kálmán s. k.

Fischer Miklós s. k.

Gotthard Albert s. k.

Széll László s. k.

Melczer Ágost s. k.

Dobó Adolf s. k.

Trompler János s. k.

VII. A gyülekezet népmozgalmi viszonyai az 1904-iki évben.

Visszapillantva gyülekezeti életünk népmozgalmi viszonyaira a következőket jegyezzük meg:

1. *Született* összesen 51 gyermek, és pedig 23 fiu és 28 leány; ebből esik *Iglóra* 25, *Hollópatakra* 2, *Illésfalura* 7, *Iglóhutára* 4, *Szepessümegre* 4, *Nagyhnyileczre* 1, *Kotterbachra* 7, *Markusfalvára* 1.

Törvénytelen gyermek nem fordult elő.

2. *Konfirmáltatott az anyaegyházban* 36 gyermek, és pedig 20 fiu és 16 leány.

A leányegyházakból konfirmáltatott 12 gyermek, és pedig 8 fiu és 4 leány.

3. *Hirdettetett* összesen 19 pár, a melyből Iglón 16 pár lett *esketve*, és pedig 7 tiszta és 9 vegyespár. A vegyespárok közül 6 esetben a vőlegény, 2 esetben a menyasszony volt róm. kath., 1 esetben a vőlegény ref. volt. A vegyespárok között

a születendő gyermekek felekezeti hovátartozandósága ügyében 3 esetben a megegyezés egyházunk javára jött létre, 6 esetben elmaradt.

4. *Meghalt* összesen 50 személy, és pedig 24 fi és 26 nő. Ezekből esett *Iglóra* 38, *Illésfalvára* 5, *Szepessümege* 3, *Kotterbachra* 3 és *Markusfalvára* 1 személy.

5. *Az Úr szent vacsorájával* élt összesen 719 személy, és pedig az *anyaegyházból* 336, a *leányegyházakból* 383. Ezen kommunikánsok közül esik az *anyaegyházra* 112 fi és 224 nő, a *leányegyházakra* pedig 166 fi és 217 nő.

Betegeknek 7 esetben nyújtott az Úr szent vacsorája.

Egyházunkból a róm. kath. egyházba áttért 3 személy, hozzánk 1 személy.

Szeretett Hittestvérek!

Ezek volnának egyházközségünk belső és külső életének alapvonásai a múlt esztendőben; benne inkább csöndes mint mozgalmas élet tükröződik vissza, mert egyházközségünk élete, hála az Úrnak, minden nagyobb zavar nélkül a megszokott módon folyt le.

S midőn önmagunkat nézzük e képben, óvjon az Úr csak ama veszélytől, hogy önmagunkkal megelevedve saját dicséretünket zengjük, a helyett, hogy belátnók, mennyi még a tenni való. E képen az elfogulatlan szem nem egy hiányt fog felfedezni. Ez azonban ne szomorítson el, tudván azt, hogy az önmegismerés a gyülekezeti életben is a belső erősödéshez vezető első fontos lépés.

Egy dicséretéről előre is le kell mondanunk: arról, hogy virágzó gyülekezetnek neveztesünk, tudván azt, hogy mily könnyen vezethetne ez az elbizakodottsághoz. S ha föltekintve a sziveket vizsgáló s a tettek legközelebb rugóit ismerő, mindentudó Istenhez, minden szerénység dacára annyit mondhatunk, hogy mindnyájan a nekünk adott tehetségek szerint s vezetettve az Úr iránti szeretettől, csak az egyház javát kerestük, úgy másrészt mégis tudjuk, hogy a szó legszorosabb értelmében vett virágzó egyház manapság alig található. Mert

miben áll egy gyülekezet virágzása? Egyes-egyedül az ő eleven őszinte hitéletében, mely a testvérek iránti szeretetben nyilvánul. De hogy e hitélet — az elődök vallásossága a mi korunkban, a mely, fájdalom, csak a külsőségeknek, annyi beteges áramlatnak s a világ tulságos szeretetének hódol, — mennyire tűnőben van, ezt fájdalommal érzi minden elfogulatlan szív. S a belső életnek e hiányát nem pótolhatja semmiféle, ha még oly fényes intézmény is, legkevésbé a paragrafusok és törvények, ellenkezőleg amaz ad ezeknek értéket, életet s ujjáteremtő erőt.

Különösen egynek a hiányát érezzük mindenekelőtt, a szervezett női tevékenységet a gyülekezeten belül, mely az egyedüli helyes út, mely *egy gyülekezeti diakonissa* eléréséhez vezetne. Mennyi eset fordul elő a mienkhez hasonló gyülekezetben is, a hol a lelkek gyűjtése, ápolása és vigasztalása égető szükséggé válik, mennyi nyomor, amelyet leginkább az Úr által arra rendelt női kéz képes enyhíteni! S itt örömünkre mondhatjuk, hogy eme magasztos eszme megvalósulása felé az első lépés a *diakonissa-alap* megteremtése által történt s most már csak az egyházunkbeli nők lelkesedésétől függ, vajjon egy *diakonissa nőegyletnek* megalapítása által a döntő lépés minél előbb fog-e megtörténhetni, a mely legbiztosabban vezet a mindnyájunk által óhajtott diakonissa intézmény közöttünk való meghonosítása felé.

S most hadd fejeződjék be ez értesítő ama kivánsággal, amellyel kezdődött, azzal t. i., hogy megfelelhessen mindama reményeknek, a melyeket sokan hozzá fűznek, hogy általa az olyannyira szükséges gyülekezeti öntudat és érdeklődés emeltessék, s ez annyival inkább volna kívánatos, amennyiben megjelenése amúgy is tulterhelt egyházi pénztárunk újabb megterhelését jelenti.

Adja a Mindenható, hogy ez értesítő is ama magasztos célok megközelítését munkálja, hogy segítene visszavarázsolni amaz első szent szeretetnek s az elődök hithűségének idejét,

akkor gyülekezetünkön is befog teljesedni a zsoltárírónak bizalomteljes s rendíthetetlen hitű szava: «Forrásainak árja megörvendezteti Isten városát, a Felségesnek szent h ajlékait. Az Isten ő közepette van, nem rendül meg, megsegíti Isten viradta előtt.» (46. Zsol. 5—6.)

Igló, 1905. évi június havában.

Dr. Walser Gyula,
ev. lelkész.

JAHRESBERICHT

DER

EVANGELISCHEN

KIRCHENGEMEINDE A. C.

ZU IGLÓ

ÜBER DAS JAHR 1904.

VERFASST

VON

DR JULIUS WALSER,

PFARRER.

IGLÓ, 1905.

BUCHDRUCKEREI VON JOSEF SCHMIDT.

Liebe Gemeindeglieder!

Wie man bei jedem Menschen besondere Charakterzüge und Eigenarten beobachten kann, so haben auch die verschiedenen Epochen, die einzelnen Jahrhunderte und Zeiten ihre Strömungen und Geistesrichtungen, durch die sie ihre Signatur erhalten und von den ihnen vorausgegangenen Zeitabschnitten sich mehr oder minder vorteilhaft abheben. Und weil das die allgemeine Erfahrung ist, so ist wohl natürlich, dass es auch unserer Zeit nicht an solchen Charakterzügen mangelt. Gewiss, sie hat so manche ideale, auf das Höhere gerichtete Strömungen aufzuweisen und darf sich namentlich auf menschenfreundlichem Gebiete manch herrlicher Institution erfreuen; allein der Gedanke, der sie beherrscht, ist doch der des Materialismus, man huldigt allzusehr dem, was von dieser Welt ist, und strebt so vielfach nach nichts Höherem, als was sie zu bieten vermag.

Da ist es denn, angesichts dieses Standes der Dinge, wohl naheliegend, dass von solcher Zeitströmung auch die idealste Gemeinschaft auf Erden, die Kirche, nicht unberührt bleiben kann, und wie leicht einzusehen ist, nicht eben günstig beeinflusst werden wird. Und doppelt bedroht wird unsere teure evangelische Kirche von dieser Gefahr, die nebst Gottes Gnade ganz und gar auf die Anteilnahme, die Begeisterung und Opferwilligkeit ihrer Glieder angewiesen ist. Dass unter dem Drucke solch eines Zeitgeistes auch die einzelnen Gemeinden zu leiden haben, ist leicht einzusehen. Und so hat sich denn auch in unserer Gemeinde, trotz aller Bemühungen der leitenden Faktoren, ein gewisses Maß von Gleichgültigkeit eingeschlichen, eine gewisse Indolenz gegen die Gemeinde-Interessen, die besonders in dem schwachen Besuch der Konvente sich kund gab.

Da ward denn aus dem Drange, das Zusammengehörigkeitsgefühl der Gemeindeglieder wieder mehr zu beleben, die Idee eines Jahresberichtes geboren, der von Jahr zu Jahr herausgegeben und für jedes Gemeindeglied bestimmt, das schwindende Interesse wieder beleben und anfachen sollte.

So tritt denn dieser erste Jahresbericht unserer Kirchengemeinde in jedes evangelische Haus, und Gott tritt an jedes evangelische Herz heran. Möge der Herr der Kirche den Gang dieses kleinen Boten segnen, dass er keine Tür verschlossen finde und keine Hand ungelesen verlasse, und dass seine Spuren begleitet wären von dem besten Segen, den wir Liebe zur Gemeinde und warmes Interesse für ihre Angelegenheiten nennen.

I. Das Gemeindeleben im Jahre 1904 in administrativer Hinsicht.

Gemäss der Autonomie unserer Kirche, die auch unsere Gemeinde als teures Vermächtniss der Väter stets hochschätzte, wurden auch im verflossenen Jahre, wie in allen vorangehenden, alle die Gemeinde berührenden innern und äussern Fragen, den dazu berufenen beiden Korporationen, dem Presbyterium und dem Konvente unterbreitet, von demselben durchberaten und entschieden, während die Schulfragen jedesmal vorerst im Schulrate unseres Obergymnasiums und im Schulstuhle unserer Volks- und Mädchenbürgerschule beraten und dem Presbyterium, resp. der Gemeinde vorgelegt wurden. Die Administration unserer Gemeinde erfolgte in insgesamt 11 Versammlungen und zw. in 8 Presbyterial-Versammlungen und 3 Gemeinde-Versammlungen.

Auf die wichtigsten Gegenstände der Versammlungen uns beschränkend, heben wir aus ihnen folgende hervor:

1. In der am 17-ten Januar stattgefundenen Presbyterial-Sitzung wurden die Namen der in der Gemeinde-Versammlung vom 27-ten December des Vorjahres gewählten Presbyter publiciert und so das Presbyterium für die folgenden 3 Jahre neu konstituiert. Ferner wurde in derselben Sitzung der Schulstuhl der Volks- und Mädchenbürgerschule für 3 Jahre

gewählt. In der darauf folgenden Patronats-Versammlung wurde der Schulrat des Obergymnasiums und die Disciplinar-Kommission für ebenfalls 3 Jahre gewählt.

2. Die am 28-ten Februar abgehaltene Presbyterial-Versammlung nahm vor allem von dem hochherzigen Legate weil. des Herrn Josef Feigenbaum dankbare Kenntnis. Der edelgesinnte Wohltäter und geachtete Bürger unserer Stadt hinterliess unserem Gymnasium testamentarisch ein Stipendienlegat von 5000 K mit der letztwilligen Verfügung, dass dasselbe unter seinem Namen verwaltet und die Zinsen jährlich 2 fleissigen Schülern ohne Unterschied der Konfession zuerteilt werden. Diese edle Tat wurde protokollarisch verewigt, das Andenken des Heimgegangenen aber bleibe auch unter uns noch lange im Segen.

Es wurden ferner die Namen der am 17-ten Januar gewählten Schulstuhl-Mitglieder publiciert und derselbe als konstituiert erklärt.

Ferner wurde der Organisations-Entwurf des Gymnasiums beraten und mit Ausnahme eines Punktes angenommen.

3. In der am 13. März stattgefundenen Presbyterial-Versammlung wurde vor allem der Kaufvertrag eines Gemeindeackers gutgeheissen und der Gemeinde zu unterbreiten beschlossen.

Es wurde ferner der Bericht der Rechnungs-Revisions-Kommission über die Rechnungen der Muttergemeinde entgegengenommen und dem Gemeinde-Kassier, Herrn Hugo v. Széll für das Jahr 1903 das Absolutorium erteilt. Dergleichen wurden die Rechnungen der Filie Hollópatak überprüft und dem dortigen Kurator Rozlosnik das Absolutorium erteilt.

Mit Bedauern nahm schliesslich dieselbe Versammlung die Abdankung der an unserer Schule mit grossem Erfolg wirkenden Bürgerschul-Lehrerin, des Fr. Dalma Télessy entgegen und beschloss die Ausschreibung des Konkurses.

4. Der am 20-ten März abgehaltenen Gemeinde-Versammlung wurden die von den vorausgegangenen Presbyterial-Versammlungen verhandelten und oben benannten Gegenstände vorgelegt und zum Beschlusse erhoben.

5. Die am 10-ten April stattgefundene Presbyterial-Versammlung hatte über mehrere wichtige Fragen zu entscheiden.

Mit tiefem Schmerz gedachte sie vor allem des durch Gottes Hand plötzlich aus unserer Mitte genommenen, 20 Jahre hindurch mit seltener Hingebung wirkenden Kassiers, weil des Herrn Hugo v. Széll und legt als Dank für seine seltene Treue, für sein liebevolles und stets gütiges Entgegenkommen den Kranz dankbarer Verehrung auf sein frisches Grab.

Die Versammlung beschlieszt ferner, die bisher in der Wohnung des Gemeinde-Kassiers bewahrten Wertpapiere der Gemeinde, mit Ausnahme der Einlagebücher und Schuldscheine, in einem unserer Geldinstitute zu deponieren.

Für die durch das Ableben des Gemeinde-Kassiers vakant gewordene hochwichtige Vertrauenstelle wurde der städtische Kassier, Herr Géza Langsfeld gewonnen und mit Akklamation gewählt.

Schliesslich entsandte das Presbyterium eine aus dem Gemeinde-Präsidium, dem Schulinspektor und 2 Mitgliedern zusammengestellte Kommission behufs Übernahme des Gemeindevermögens.

6. Von den Punkten, welche die am 5. Juni stattgefundene Presbyterial-Versammlung zu beraten hatte, heben wir folgende hervor: Herr Géza Langsfeld erklärt sich bereit, die auf ihn gefallene Wahl zum Gemeindegassier anzunehmen, und wird demselben das Gemeinde-Vermögen behufs Verwaltung übergeben. In derselben Versammlung wurde Herr Dr. Győző Bruckner als substituierender Professor für ein weiteres Schuljahr betraut, ferner beschlossen, die Kantoren-Stelle auch für die Dauer des nächsten Schuljahres mit den bisherigen substituierenden Kantoren, den Lehrern Herrn Karl Marton und Herrn Árpád Kintzler zu besetzen.

Endlich beschloss die Versammlung über Antrag des Gymnasial-Direktors Nikolaus Fischer, die Aktien-Gesellschaft der Rimamurányer und Salgótarjánier Eisenwerke bittlich anzugehen, dieselbe wolle die im Krompacher Eisenwerke sich befindende Büste des unvergesslichen Wohltäters unserer Gemeinde, Ludwig Trangous, uns gütigst überlassen.

Die hierauf zur Patronats-Versammlung sich konstituierende Versammlung wählte zum Direktor des Obergymnasiums auf weitere 6 Jahre einstimmig den bisherigen Direktor Nikolaus Fischer, für die Volks- und Mädchenbürgerschule den bisherigen Schulleiter Adolf Dobó.

7. Die am 26. Juni stattgefundene Gemeinde-Versammlung verhandelte und erhob zum Beschluss die durch die Presbyterial-Versammlung unterbreiteten obengenannten Anträge, bestätigte sodann einen Kaufvertrag über 2 verkaufte Gemeinde-Äcker, entsandte ihre Deputierten zu dem demnächst stattfindenden Senioralkonvente, votierte protokollarisch Vertrauen dem abgedankten Rechnungshofe des Seniorates und beschloss, auch ihrerseits der Benennung unseres Seniorates als »Szepes városi ág. hitv. ev. egyházmegye« sich anzuschlieszen.

Zum Schlusse verwandelte sich die Gemeinde-Versammlung zur Versammlung unseres Lokal-Hilfsanstalt-Vereines und nahm die durch den Pfarrer vorgelegte Rechnungslegung zur Kenntnis.

8. Am 24. Juli fand abermals eine Presbyterial-Versammlung statt, welche von den Bewerbern um die ausgeschriebene Lehrerinnenstelle an der Mädchen-Schule die nach ihren Zeugnissen am besten entsprechende Gizella Farkas für ein Probejahr wählt, ihre definitive Anstellung von der Erwerbung des zum französischen Unterrichte nötigen Diploms abhängig machend.

Nachdem der Levit und Lehrer zu Illésfalu, Moritz Zimányi, vom 1. Sept. in den Ruhestand tritt, wurde die Besetzung der Stelle beschlossen und mit der Ausschreibung des Konkurses das Gemeinde-Präsidium betraut.

9. Die für den 4. Sept. einberufene Presbyterial-Versammlung tat behufs Besetzung der Illésfalver Stelle die weiteren Schritte, besetzte die seit einem Jahre vakante Kaplan-Stelle mit dem Pfarramts-Kandidaten Eduard Kottula und nahm die Zusage des Direktionsrates der Rimamurányer und Salgótarjáner Eisenwerke, betreffend die bereitwillige Überlassung der Trangous-Büste, dankbar entgegen.

10. Die auf den 13. Nov. einberufene Presbyterial-Versammlung verhandelte das Gemeinde-Präliminar pro 1905 und

beschloss es der Gemeinde zu unterbreiten; wählt vom 15. Nov. 1. J. bis 1. Juli 1905 den Lehramts-Kandidaten Julius Kézsmárzsky als substituierenden Lehrer und Leviten in Illésfalu, verfügt über die wieartige Deckung der erwachsenen Wahlkosten und nimmt schliesslich zur Kenntnis, dass Kaplan Eduard Kottula am 6. Sept. sein Amt in der Gemeinde angetreten hat.

11. Als letzte Versammlung des Jahres fand am 18 Dec. eine Gemeinde-Versammlung statt, die vor allem die vom Presbyterium vorbereiteten Gegenstände zum Beschluss erhob, ferner den Gemeinde-Notär Ladislaus Thern mit ihrer Vertretung als Virilist bei der städtischen Repräsentanz betraut, und schliesslich der Bitte der Reformierten Raum gibt, indem ihnen die Kirche für ihre Andachten überlassen wird, selbstverständlich bei jeweiliger Anmeldung und zu Zeiten, wenn dieselbe durch unsere Gottesdienste nicht in Anspruch genommen wird.

II. Gottesdienstliches Leben.

»Herr, ich habe lieb die Stätte deines Hauses und den Ort, da deine Ehre wohnt,« (Ps. 26, 8.) — das ist das liebliche Bekenntnis des Psalmisten von dem Hause Gottes, und die Frommen aller Zeiten haben von Herzensgrunde miteingestimmt. Freilich aber haben sich die Zeiten geändert, und es darf sich die Kirche leider nicht mehr rühmen, der Sammelort aller Gemeindeglieder zu sein. Aber, und Gott sei Dank dafür, sind auch so manche seltene Gäste oder Fremdlinge darin, es bleibt doch auch unter uns für viele das Gotteshaus noch die Stätte, von der sie rühmen: »ein Tag in deinen Vorhöfen ist besser, denn sonst tausend.« (Ps. 84, 11.)

So dürfen wir denn mit Dank gegen den Herrn der Kirche bekennen, dass die Verkündigung seines Wortes und die Spendung der h. Sakramente ungehindert, zum Troste und zur Erbauung so mancher gnadenhungrigen und heilverlangenden Seele geschehen konnte.

Es fanden an allen Sonn- und Festtagen die Hauptgottesdienste um 9 Uhr vormittag, die Nachmittags-Andachten

um 2 Uhr statt, während die slavischen Gottesdienste, mit Ausnahme des Gottesdienstes am Nachmittage des Charfreitags, stets am 1-ten Sonntage des Monats und am 2-ten Tage der drei grossen Feste nach dem ungarischen oder deutschen Vormittagsgottesdienste stattfanden.

Es war auch im verflossenen Jahre dafür gesorgt, dass unser Christen- und Kirchentum nicht ausschliesslich ein Sonntagskirchentum und Sonntagschristentum werde. Dreimal in der Woche u. zw. im Winter Dienstag und Donnerstag Morgens um $1\frac{1}{2}$, 8 und Samstag Nachmittags 2 Uhr, den Sommer über aber an denselben Tagen um 7 Uhr und Samstag Abends um 6 Uhr öffneten sich die Pforten unseres schönen Gotteshauses zu den leider so schwach besuchten Wochenandachten. Und doch sind diese gerade so besonders geeignet, die im Kampfe des Lebens herumgetriebenen Seelen zu sammeln, unsere Herzen gleich an dem mit neuen Sorgen an uns herantretenden Morgen oder am Schlusse der Woche auf den zu lenken, zu dem wir beten: »Sorge Vater, Sorge du, Sorge für mein Sorgen.«

Wir feierten sodann im Laufe des Jahres alle Feste der Christenheit und speciell unserer teuren Kirche.

Das neue Jahr im Aufblicke zu dem Herrn beginnend, vor dem 1000 Jahre sind wie ein Tag, feierten wir gleich darauf am 6-ten Januar, als am Epiphaniastage, das mit dem Missionsopfer verbundene Missionsfest. Es ist überhaupt eine erfreuliche Tatsache, dass der Sinn für die grossen Reichgottesfragen unter uns im Zunehmen ist und dass besonders in die, in unseren Häusern circulierenden Missionsammelbüchern Arme und Reiche gerne ihre Scherflein legen.

Am 5-ten März, als am Sonntage Invocavit feierten wir mit der ganzen evang. Christenheit auf Erden das Bibelfest, d. h. die 100-jährige Jahreswende der Begründung der brittischen und ausländischen Bibelgesellschaft und gedachten des unermesslichen Segens, den Gott der Herr durch sie auch auf unsere Landeskirche hat kommen lassen.

Vom Mittwoch nach Invocavit an fanden jeden Mittwoch Nachmittags 4 Uhr die Fastenpredigten statt, die sich, seit sie von der früher üblichen Morgenstunde auf den Nachmittag

verlegt wurden, eines bedeutend regeren Besuches, meistens von Seiten der Frauen, zu erfreuen hatten.

Am Palmsonntage, als am grössten Beichttage unserer slavischen Gemeindeglieder, fand auch die mit Gottes Hülfe seit 3 Jahren eingeführte Konfirmation der slavischen Konfirmanden statt.

Die Charwoche und das Osterfest verlief in üblicher Weise mit der Feier des Gründonnerstags, des Charfreitags, ebenso der beiden Ostertage.

Nach vorausgegangenem, an anderer Stelle zu erwähnenden Konfirmanden-Unterrichte, fand am Mittwoch vor Christi Himmelfahrt Nachmittags die Prüfung der Konfirmanden, am Himmelfahrtsteste selbst aber die Konfirmation in feierlicher Weise statt, und gingen die jungen mündigen Christen mit der zahlreichen Gemeinde am darauf folgenden Exaudisonntag zum erstenmale zum Tische des Herrn.

Das darauf folgende Pfingstfest wurde an beiden Tagen in feierlicher Weise begangen, desgleichen das Trinitatisfest. Noch ist zu bemerken, dass wir am II-ten Pfingsttage, in dem mit einem Opfer verbundenen Hilfsanstaltsgottesdienste der Bedrängnis und Nöte so vieler zerstreuter Glaubensbrüder in heisser Fürbitte gedachten.

Aus der Reihe der auf das Trinitatisfest folgenden Sonntage heben wir vor allem das am XVI-ten Sonntag gefeierte Erntedankfest hervor, an dem wir der gnädigen Durchhilfe unseres Gottes gedachten; ferner das am XIX-ten Sonntag gefeierte Kirchweihfest, an dem wir des Segens unseres schönen Gotteshauses gedachten; ferner das am XXIII-ten Sonntag gefeierte Reformationsfest, wo wir Gott für die Segnungen der Reformation dankten, und schliesslich das am letzten Sonntag des Kirchenjahres gefeierte Totenfest, welches wir nebst dem Vormittagsgottesdienste mit einer liturgischen Andacht am Nachmittage begingen, der Entschlafenen in Liebe und Dank gedenkend.

Am 27-ten Nov. als am 1-ten Advent-Sonntage feierten wir den Anfang des neuen Kirchenjahres.

Am Christabende 4 $\frac{1}{2}$ Uhr fand die seit 6 Jahren eingeführte und der Gemeinde recht ans Herz gewachsene Christvesper

statt. Das Weihnachtsfest aber begingen wir an beiden Tagen in üblicher Weise.

Am letzten Abende des bürgerlichen Jahres versammelte sich die Gemeinde noch einmal vor Gottes Angesicht, um sich auf Grund des Wortes Lukas 19, 41—42 erinnern zu lassen »an das, was wir nicht sehen, an das, was wir bedenken sollten und an das, darum wir bitten sollen.«

Es sei schliesslich der Gottesdienste gedacht, die wir aus Anlass des Allerhöchsten Geburtstages und Namenstages unseres glorreich regierenden geliebten Königs in Anwesenheit aller Korporationen und Schulanstalten unserer Stadt am 18-ten August und 4-ten Oktober feierten.

Das h. Abendmahl wurde der Stadtgemeinde bei insgesamt 5 Gelegenheiten gespendet, u. zw. am Gründonnerstag, am Charfreitag, am Sonntag Jubilate, am Exaudi-Sonntag, als am Beichttage der Neu-Konfirmierten und am Trinitatisfeste. Es muss hier mit Bedauern bemerkt werden, dass der Prozentsatz der städtischen Kommunikanten kein besonders günstiger war und von dem der Filial-Kommunikanten weit übertroffen wird, ebenso dass sich überhaupt eine merkliche Neigung zu Massenbeichten beobachten lässt, während die kleineren Beichten immer schwächer aufgesucht werden. Leider blieb die Bemühung des Pfarrers, dieser oft auf Kosten der innern Andacht und Sammlung gehenden Strömung zu steuern, fruchtlos und musste selbst an das christliche Gemüt an und für sich ernst stimmenden Tagen, wie am Totenfeste und dem ersten Adventsonntage wegen Mangel an Gästen der Tisch der Herrn wieder abgedeckt werden. Eine betrübende Beobachtung an dem Tische des Herrn ist endlich noch die geringe Teilnahme der Männer an den Abendmahlsfeiern.

Unsere Glaubensbrüder slavischer Zunge hatten auch ihre festgesetzten Beichttage u. zw. am Palmsonntag, am Pfingstmontag, am 1-ten Sonntag des Oktobers und am 2-ten Weihnachtsfeiertage, und darf hier mit Freuden bemerkt werden, dass die Zahl der Kommunikanten von Jahr zu Jahr zunimmt.

Es wird das h. Abendmahl je einmal im Jahre auch in Kotterbach und Hollópatak gespendet.

Elemi népiskolánkban beiratkozott az év elején összesen 209 gyermek és pedig 128 fiú és 81 leány, az év végén maradt 196 gyermek Ezek közül járt az I-ső osztályba 60, a II-ikba 35, a III-ikba 57, a IV-ikbe 57 gyermek.

Ezek közül volt 100 helybeli és 96 idegen.

Feletkezet szerint volt 129 egyházunkbeli és 67 másvallású.

Áthatva a középiskolai ifjúság vallás-erkölcsi nevelésének nagy horderejétől, legutolsó zsinatunk minden középiskolát fenntartó egyházi hatóságot külön vallás tanári állás szervezésére kötelezett. S így a mi főgimnáziumunkban is az 1896-ik évben a gyülekezet által megválasztott vallástanár, Thern László vezeti az ifjúság vallás-erkölcsi nevelését, a ki a polg. leányiskola protestáns vallású növendékeinek hittanításáról is gondoskodik.

Az elemi iskolában a vallásoktatás az egyes osztálytanítókra van bízva.

Az ifjúság vallásos nevelését célozzák ama *ifjúsági istentiszteletek* is, a melyek a gimn. ifjúság számára november elejétől husvétig a gimnázium dísztermében vasárnaponként szoktak megtartatni, nemkülönben ama *gyermek-istentiszteletek*, amelyekben az elemi nép- és polg. leányiskola növendékei időnkint részt vesznek. A nyári hónapokon keresztül az iskolai ifjúság a gyülekezeti istentiszteleteken veszt részt.

A gimn. ifjúság kétszer évenként járul az Úr asztalához és pedig a reformáció emléknapiján s tavasszal, a kikhez az állami tanítóképző, az állami polg. fiúiskola s a faipari iskola növendékei is csatlakoznak. A polg. leányiskola konfirmált növendékei a konfirmációi gyónáson szoktak részt venni.

A *helybeli áll. tanítóképzőben* a hittanítást a növendékek jövőre nagy fontosságú hivatására való különös tekintettel a gyülekezet lelkésze végezte, mi mellett a növendékek az istentiszteletnél és a temetési funkcióknál gyakorlatilag is segédkeztek.

A helybeli polg. fiú- és faipari iskolában az 1903/4-iki iskolai évben a hittanítást segédlelkész hiányában a lelkész végezte, előbbit 25, utóbbit 13 protestáns növendék látogatta.

Egyházközségünk két leányegyházában, *Hollópatakon* és *Illésfalván* az elemi népiskolába és az ismétlő iskolába járó gyermekek vallásos neveléséről az ottani levita-tanítók gondoskodtak.

abgeschlossenen, durch die vom Staate gestellten persönlichen und sachlichen Ansprüche, unumgänglich gewordenen Verträge, ihr Obergymnasium, ihre 4-klassige Mädchenbürgerschule und 4-klassige Volksschule aus eigenen Kräften erhielt.

Und auch heute, wo unser Gymnasium die Staats-Subvention bereits genießt, und wo das hohe Ministerium für Kultus und Unterricht laut Beschluss wieder um Subvention zu dem durch die Verhältnisse nötig gewordenen Ausbau der Mädchenschule angegangen werden soll, auch heute wachen alle berufenen Faktoren mit peinlicher Ängstlichkeit darüber, dass ebenso der evangelisch-konfessionelle Charakter der Schulen, als ihre Autonomie gewahrt bleibe.

Alles andere den speciellen Schulberichten überlassend, mögen hier nur folgende statistische Daten Erwähnung finden.

Unser Obergymnasium wurde im verflossenen Schuljahre von 400 Schülern besucht, u. zw. waren davon einheimische 111, fremde 289, der Konfession nach waren 115 evangelische und 285 andersgläubige.

Unsere Mädchen-Bürgerschule besuchten 146 Schülerinnen, u. zw. die I. Klasse 38, die II. 40, die III. 44, die IV. 24. Am Schlusse des Schuljahres blieben davon 141.

Es waren darunter einheimische 60, fremde 81. Der Konfession nach evangelische 50, andersgläubige 91.

In unsere Volksschule wurden eingeschrieben 209 Kinder, u. zw. 128 Knaben und 81 Mädchen. Am Schlusse des Schuljahres blieben davon 196 Kinder; davon besuchten die I. Klasse 60, die II. 35, die III. 57, die IV. 57 Kinder.

Es waren darunter einheimische 100, fremde 96.

Der Konfession nach waren 129 evangelische und 67 andersgläubige.

Von der hohen Wichtigkeit der religiösen Erziehung der Mittelschuljugend durchdrungen, haben es unsere Sino-dal-Gesetze jeder schulerhaltenden Korporation zur Pflicht gemacht, zu diesem Zwecke einen separaten Religionsprofessor anzustellen, dem die religiös-sittliche Erziehung der Jugend besonders obliegt. So wird denn auch in unserem Obergymnasium der Religionsunterricht von dem, seit dem Jahre 1896

in dieser Eigenschaft berufenen Religionsprofessor Ladislaus Thern versehen, der auch den Religionsunterricht der Mädchenbürgerschule führt.

In der Volksschule liegt der Religionsunterricht in den Händen der Lehrer der einzelnen Klassen. Dem edlen Zwecke der religiösen Erziehung der Jugend dienen auch die Schulgottesdienste, die von Anfang November bis Ostern für die Gymnasialschüler sonntäglich im Auditorium stattfinden, und die Kindergottesdienste, die ab und zu in der Schule oder im Gotteshause abgehalten werden, während die Jugend die warmen Monate über an dem Gemeindegottesdienste teilnimmt.

Zweimal im Schuljahre, am Gedächtnistage der Reformation und im Frühjahr geht die Gymnasialjugend zum Tische des Herrn, wobei sich ihr die Schüler der Lehrer-Präparandie, der Knabenbürgerschule und der Holz-Industrieschule anschließen.

Die konfirmierten Schülerinnen der Mädchenbürgerschule pflegen sich an der Konfirmationsbeichte zu beteiligen.

In der hiesigen staatlichen Lehrer-Präparandie wurde der Religionsunterricht der Zöglinge, mit besonderer Rücksicht auf den ihrer wartenden hochwichtigen Beruf, vom Pfarrer der Gemeinde versehen, und die Zöglinge zu allen in ihr künftiges Fach schlagenden gottesdienstlichen Funktionen und zur Aushilfe eifrig zugezogen.

In der hiesigen Knabenbürger- und Holzindustrieschule besorgte im Schuljahre 1903/4, wegen Vakanz der Kaplanstelle, ebenfalls der Pfarrer der Gemeinde den Religionsunterricht. Es wurde erstere von 25, letztere von 13 protestantischen Schülern besucht.

In den beiden Filialen Hollópatak und Illésfalu sorgten für die religiöse Erziehung der Schulpflichtigen und der die Wiederholungsschule besuchenden Kinder die dortigen Leviten-Lehrer.

Die schwerste und doch wohl die dringendste Sorge des Pfarramtes war es, wie die Kinder der zwar örtlich nahe zur Muttergemeinde liegenden, doch ganz unorganisiert in der Zerstreung liegenden Gemeindeglieder im evangelischen Glauben zu unterrichten wären. Es galt hier ein Versäumnis

nachzuholen, das bei dem Bekehrungseifer der andern Kirche gar viele Opfer gefordert hat und einen Seelenverlust für unsere Gemeinde bedeutete.

Der Anfang wurde mit Kotterbach gemacht, als vor 5 Jahren die Witkowitzter Berg- und Hüttenbau-Gesellschaft dem an sie gerichteten Gesuche Raum gebend, vor allem die mit dem Unterrichte verbundenen Kosten zu decken, ebenso ein Lokal für den Religionsunterricht und eines für die ab und zu abzuhaltenden Andachten zusagte. Durch diese hochherzige Zusage und durch die edle Förderung des Lokal-Direktors Krause ist das kleine Werk seither gediehen. Besondere Anerkennung verdient auch die Opferwilligkeit der dortigen Gemeindeglieder, die das gottesdienstliche Lokal mit allen zu den Andachten nötigen Einrichtungen würdig versahen und schmückten. Der Religionsunterricht wurde an 9 Kinder erteilt.

Auch für das zweite Sorgenkind Iglóhuta half Gott der Herr unseren armen Sorgen auf. Der grösste Schritt zur religiösen Versorgung unserer dortigen Jugend war geschehen, als unser Stadtmagistrat, dem Ansuchen des Pfarrers Raum gebend, die Überlassung der städtischen Fahrgelegenheiten zu den zweiwöchentlich stattfindenden Religionsstunden aussprach und so diese wichtige Sache in hochherziger und dankenswerter Weise unterstützte. Seither findet dieser Unterricht, abwechselnd vom Pfarrer und Kaplan gehalten, regelmässig statt, und wurde im verflossenen Schuljahre von 8 Volksschülern und 5 Wiederholungsschülern besucht.

Eine nicht minder wichtige Frage war der Religionsunterricht der Kinder zu Szepes-Sümeg.

Wenn es auch wegen Mangel an Mitteln schwer ging, wurde er doch in die Wege geleitet, und teilweise wenigstens durch die Spende unserer Lokal-Hilfsanstalt gedeckt, auch im verflossenen Jahre fortgesetzt. Es nahmen an diesem Religionsunterrichte 7 Kinder aus der Volksschule und 2 aus der Wiederholungsschule teil.

Seines besondern Charakters wegen sei zum Schlusse noch des Religionsunterrichtes in eminentem Sinne, des Konfirmanden-Unterrichtes, in besonderer Weise gedacht.

Wie alljährlich, fand er auch im verflossenen Jahre in den Wochen nach Ostern bis zum Himmelfahrtsfeste täglich statt. An dem Unterrichte, bei welchem nebst dem, auf das zum gesunden Glauben unbedingt nötige positive Wissen, das Hauptaugenmerk auf die Bereicherung des Herzens und die Vertiefung des Gemütes gerichtet wurde, nahmen Schüler aller Lehranstalten teil.

Von den 36 Konfirmanden waren 20 Knaben und 16 Mädchen, darunter einheimische 26, fremde 10.

Seit 4 Jahren ist, Gott sei Dank, auch der Unsitte der slavischen Glaubensbrüder in der Diaspora gesteuert, die an keine Konfirmation gewöhnt, ihre Kinder ganz unvorbereitet zur Psalmsonntagsbeichte zu bringen pflegten.

Es wurden auch im verflossenen Jahre die Kinder zur Konfirmation vorbereitet u. zw. auf die Weise, dass den Unterricht in den Filien nach Anleitung des Pfarrers die Lehrer, in Iglóhuta aber und Szepes-Sümeg das Pfarramt im Rahmen des Religionsunterrichtes besorgten; konfirmiert wurden 12 Kinder, 8 Knaben und 4 Mädchen.

So möge denn Gott der Herr auf die religiöse Erziehung der Jugend auch fernerhin seinen göttlichen Segen legen, damit das Wort auch unter uns sich erfülle: »Aus dem Munde der Unmündigen und Säuglinge hast du Lob zugerichtet.« (Math. XXI. 16.)

IV. Spenden, Sammlungen, Schriftenverbreitung.

Vor allem darf hier mit Dank gegen Gott bekannt werden, dass der Geist, aus dem die apostolische Mahnung einst geboren ward, »wohlzutun und mitzuteilen vergesst nicht, denn solche Opfer gefallen Gott wohl,« sich auch im verflossenen Jahre in unserer Gemeinde nicht unbezeugt liesz und die herrlichen Worte, »einen fröhlichen Geber hat Gott lieb,« (II. Cor. IX. 7) noch nicht in Vergessenheit geraten sind.

Es hat so manche Hand sich aufgetan und ihr Opfer auf den Altar des Herrn niedergelegt, und was mit besonderer Rührung erwähnt werden muss, so manche arme Hand, hat sich gefunden, von der das Wort vom Gotteskasten gesagt

werden kann, »wahrlich diese hat mehr in den Gotteskasten gelegt, denn alle, denn sie hat von ihrer Armut eingelegt.«

Von den an die Gemeinde gemachten edlen Spenden sei hier an erster Stelle des an anderer Stelle erwähnten hochherzigen Legates weil. des Herrn Josef Feigenbaum gedacht.

Es spendete sodann die durch ihre bisherige Opferwilligkeit unsere Gemeinde schon zu Dank verpflichtende Witwe Frau Julie Münnich geb. Ritter unserem Kirchenfonds 50 Kronen.

Die Kirche erhielt folgende Spenden:

Gelegentlich der Konfirmation spendeten die Fräulein Auguste, Malvine und Hermine Scherffel 6 gediegene Altarkerzen, eine gleiche Spende ging ein zum Totenfeste in Erinnerung an ihren in Gott ruhenden Gatten von Frau Emma Flütsch geb. Szomp. Dieselbe edle Spende lief auch von dem, die einzige Tochter tiefbetrauernden Elternpaare, Karl Marczy und dessen Gattin geb. Marie Frank ein.

Von unsern Gemeindegliedern slavischer Zunge darf besonders rühmlich hervorgehoben werden, dass sie für die Beleuchtung des Altars während ihrer Gottesdienste eifrigst Sorge tragen.

Es spendeten auch im verflossenen Jahre die Sümeger Einwohner Josef Karnyák und dessen Gattin geb. Marie Beck 6 Altarkerzen, desgleichen hinterliesz die ebendort wohnhaft gewesene Anna Juházy geb. Brosko vor ihrem Tode letztwillig den Preis für 6 Altarkerzen.

Nicht unerwähnt sollen schliesslich die schönen Blumen Spenden bleiben, mit denen edle, ungenannte Hände den Altar des Herrn vom Frühjahr bis spät in den Herbst hinein in dankenswerter Weise geschmückt haben.

Zunehmender, wengleich beiweitem noch nicht den Kräften unserer Gemeindeglieder angemessener Unterstützung darf sich der Diakonissenfonds erfreuen.

Vom Gemeindepfarrer und andern für die Sache sich Interessierenden angeregt, hat die edle Idee der Anstellung einer Gemeinde-Diakonisse den ersten Schritt durch jene hochherzige Spende von 500 K getan, die die in Frankfurt a/M wohnende Frau Adele Fries geb. Gauger zum Andenken ihrer bei uns heimgegangenen Schwester, weil. Frau Elisabet Ujlaki

geb. Gauger, dem Diakonissenfonds widmete. Durch diese edle Tat war der Grund des Fonds gelegt, der teils durch Kranzablösungs-, durch Neujahrswunsch-Ablösungs- und sonstige Spenden bis Ende des verflossenen Jahres die Höhe von 1244.24 K erreichte.

Es flossen für diesen Fonds im verflossenen Jahre folgende Gaben ein, u. zw. an Kranzablösungen die folgenden: Von den Geschwistern Eduard und Susanna Fábry anlässlich des Todes ihrer Schwester Charlotte Róth 40 K. Gelegentlich des Hinscheidens des Kirchen-Kassiers Hugo von Széll spendete die Familie Marton 10 K, die Familie Lad. v. Széll 10 K aus Anlass des Hinscheidens der Witwe Johanna Padisz spendete deren Sohn samt Frau 8 K; es spendeten ferner gelegentlich des Begräbnisses des Herrn Reinhold Pinder die Familie Guhr 12 K; der Sohn und die Tochter beim Absterben der Mutter, der Frau Hermine von der Lühe, 20 K; die Brüder Ulbrich zum Andenken an ihre verstorbene Mutter 10 K; die Witfrau Marie Kreisel samt Kindern beim Heimgange des Gatten und Vaters 14 K, in Summa 124 K.

An Neujahrswunsch-Ablösung liefen folgende Spenden ein. Von der Familie Guhr 10 K, von der Familie Seltenreich 3 K, von der Familie Lad. v. Széll 5 K, von der Familie Árpád v. Széll 5 K, von Herrn Lehel v. Széll 5 K, Summa 28 K.

Es spendeten für diesen Fonds schiezlich die Konfirmanden den Rest der Kirchenbekränzungs-Sammlung 20 K, und Frau Marie Orawetz als Weihnachtsgabe 10 K.

Für andere Zwecke spendeten noch: Herr Alexander Ritter für die äussere Mission 2 K, und Frau Gizella Köhler für die Gemeinde-Armen 2 K.

Von den in der Mitte unserer Gemeinde veranstalteten Sammlungen heben wir vor allem die Local-Hilfsanstalts-Sammlung hervor, welche, mit eingerechnet die 202 K 40 h betragende Haussammlung, in Summa auf 373 K 23 h sich belief. Dieser schöne Erfolg sichert unserer Gemeinde auch hinsichtlich des Eifers um die Hilfsanstaltsache einen der ersten Plätze unter den Gemeinden des Distriktes. Von den der Gemeinde davon zur freien Verfügung übrig bleibenden 90 K 92 h erhielten unter andern auch unsere beiden Filien

Hollópatak und Illésfalu je 15 K, während dem Zwecke des Sümeger Religionsunterrichtes 12 K 40 h zugeführt wurden.

Es kollektierten sodann in unserer Gemeinde noch die Sammler der Gemeinde Csanálos mit schönem Erfolge, während der einst blühenden, dann durch die Stürme der Gegenreformation vernichteten und jetzt als Missionsgemeinde zu neuem Leben erwachenden Gemeinde Zsolna auf ihrem Sammelbogen 15 K 50 h und der durch Brand schwer geschädigten Gemeinde Puchó 9 K gespendet wurden.

Die in den Sammelbüchern der Mission veranstaltete Sammlung betrug 23 K 55 h. Schliesslich sei noch an dieser Stelle erwähnt, dass unsere Gemeinde als solche einen Anteilschein der Kredit-Genossenschaft der Hilfsanstalt des Theiser Distriktes gezeichnet hat.

Die an unsern Schulen und durch dieselben geübte Wohltätigkeit fassen wir laut Angabe der Schulberichte in folgendem zusammen:

Dem Obergymnasium spendeten die XVI Zipser-Städter Sparkassa für Stipendien 60 K, die Iglóer Spar- und Kredit-Anstalt für Stipendien 40 K, Herr Dr. Béla Wirtzfeld 10 K, Herr Dr. Adolf Kux 20 K, Herr Dr. Mathias Wesselényi 20 K.

Zur Anschaffung von Belohnungsbüchern spendeten Einzelne 98 K. Von der für das Gymnasium und die Mädchenbürgerschule eingeleiteten gemeinsamen Sammlung entfielen auf das Gymnasium 123 K.

An Alumneumtaxen wurden an 33 Schüler insgesamt 956 K erlassen, an Schulgeldern 771 K. Zu Stipendien wurden 1300 K, für Prämien und andere Auszeichnungen 395 K verwendet.

In der Volks- und Mädchenbürgerschule wurde das Schulgeld an 32 Schüler in Werte von 493 K erlassen, von welcher Summe die männlichen Glieder des Lehrkörpers 249 K erlieszen.

Ein behufs Deckung der Kosten des neu angeschafften Harmoniums veranstaltetes Schulkonzert brachte als Reingewinn 170 K 60 h ein.

Die XVI Zipser-Städter Sparkassa spendete beiden Schulen 60 K, die Spar- und Kredit-Anstalt 40 K für Lehrmittel.

Zu Prämien spendeten die Herren Gusztav Bartsch 10 K, und Dr. Anton Teschler 1 Dukaten.

Von der für das Gymnasium und die Mädchenbürgerschule veranstalteten gemeinsamen Sammlung entfielen auf die Mädchenschule 51 K, die besondere Sammlung aber betrug, 54 K.

Für die Hilfsanstalt sammelten die Schüler 66 K 36 h, für das Rozsnyóer Waisenhaus 33 K 18 h und endlich für den Eötvösfonds 66 K 66 h.

An Schriftenverbreitung ist im verflossenen Jahre folgendes zu verzeichnen: der »Friedensbote« hatte 39 Pränume-
ranten, desgleichen wurden auch die »Evang. Glocken« von einigen bezogen. Für die von der Luthergesellschaft herausgegebenen »Év. Családi lapok« fanden sich 46 Pränume-
ranten. Vom »Gotthold«-Kalender fanden Absatz 66, vom »Tranoscius«-
Kalender 20 Stück. Die vom Nyiregyházaer Pfarrer Johann Paulik gelegentlich des bei uns abgehaltenen Distriktual-
Konventes gehaltene und in Druck gelegte Hilfsanstalts-Predigt fand unter uns 31 Abnehmer.

Mit besonderem Danke gedenken wir noch der unter dem Präsidium des Bischofs Dr. Baltik stehenden »Zpevník«-
Gesellschaft, die uns ihre durch sie herausgegebenen Schriften behufs Verteilung an unsere vielfach gefährdeten Glaubens-
brüder in den Filien hochherzig überliesz.

V. Verwaltung der Gemeinde.

I. *Gemeindepräsidium.*

Kircheninspektor: Georg Topscher.

Pfarrer: Dr. Julius Walser.

II. *Das Pfarramt.*

Pfarrer: Dr. Julius Walser.

Hilfsgeistlicher: Eduard Kottula.

III. *Leitung der Gemeinde-Schulen.*

Schul- und Gymnasial Inspektor; Koloman v. Münnich.

Rektor des Obergymnasiums: Nikolaus Fischer.

Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule: Adolf Dobó,

IV. *Gemeinde-Funktionäre.*

Schriftführer: Ladislaus Thern und Árpád Kintzler.

Gemeindekassier: Géza Langsfeld.

Gemeindefiskal: Ladislaus Soós.

Gemeindebauinspektor: Géza Gréb.

Das Presbyterium.

Mitglieder des Presbyteriums sind:

1. *Von Amts wegen.*

Kircheninspektor: Georg Topscher.

Pfarrer: Dr. Julius Walser.

Schulinspektor: Koloman v. Münnich.

Gymnasialrektor: Nikolaus Fischer.

Dir. der Volks- und Mädchenbürgerschule: Adolf Dobó.

Die beiden Schriftführer: Ladislaus Thern, Árpád Kintzler.

Gemeindekassier: Géza Langsfeld.

Gemeindefiskal: Ladislaus Soós.

Gemeindebauinspektor: Géza Gréb.

2. *Gewählte Mitglieder:*

Gustav Bartsch,
 Julius Benigny,
 Ludwig Bogsch,
 Ludwig Danielisz,
 Otto v. Fest,
 Ludwig Fleischer,
 Kornel Folgens,
 Koloman Gärtner,
 Albert Gotthard,
 Martin Gubr,

Armand Jantner,
 Eduard Kertscher,
 Ferdinand Klug,
 Otto Klug,
 Eugen Lehoczky,
 Gustav Lingsch,
 Dr. Aurel v. Münnich,
 Dr. Ludwig Neubauer,
 Karl Pákh,
 Johann Philipp,
 Tobias Putsch,
 Robert Reich,
 Alexander Ritter,
 Martin Róth,
 Ludwig Schwartz,
 Ladislaus v. Széll,
 Ödön v. Széll,
 Gustav Thern,
 Eugen Ujlaki,
 Emerich Windt.

3. *Ersatz-Mitglieder* :

Karl Kraicz,
 Ludwig Nosz,
 Dr. Robert Róth,
 Hugo Seltenreich,
 Koloman Langsfeld.

Der Schulrat des Gymnasiums :

Mitglieder des Schulrates waren im Schuljahre 1903—1904
 die folgenden :

1. *Von Amts wegen* :

Kolomann v. Münnich, Gymnasial-Inspektor,
 Georg Topscher, Kirchen-Inspektor,
 Dr. Julius Walser, Pfarrer.

2. *Gewählte Mitglieder:*

Julius Benigny,
 Otto v. Fest,
 Kornel Folgens,
 Koloman Gärtner,
 Albert Gotthard,
 Otto Klug,
 Géza Langsfeld,
 Eugen Lehoczky,
 Dr. Ludwig Neubauer,
 Karl Pákh,
 Ladislaus Soós,
 Ödön v. Széll,
 Eugen Ujlaki.

3. Der Direktor der Volks- und Mädchenschule: Adolf Dobó.
 4. Der Direktor und der Professorenkörper des Gymnasiums.

Der Schulstuhl der Volks- und Mädchen-Bürgerschule:

Mitglieder des Schulstuhls waren im Schuljahre 1903—1904
 die folgenden:

1. *Von Amts wegen:*

Koloman v. Münnich, Schulinspektor,
 Dr. Julius Walser, Pfarrer,
 Georg Topscher, Kircheninspektor.

2. *Gewählte Mitglieder:*

Otto v. Fest,
 Kornel Folgens,
 Koloman Gärtner,
 Albert Gotthard,
 Otto Klug,
 Eugen Lehoczky,
 Dr. Ludwig Neubauer,
 Karl Pákh,
 Eugen Ujlaki.

3. Der Rektor des Obergymnasiums: Nikolaus Fischer.
 4. Sämtliche Glieder des Lehrkörpers der Volks- und Mädchen-Bürgerschule.

Die Disziplinar-Kommission des Obergymnasiums im Schuljahre
1903—1904.

1. *Von Amts wegen :*

Koloman v. Münnich, Präses der Kommission,
Georg Topscher, Kircheninspektor,
Ladislaus Soós, Gemeinde-Fiskal.

2. *Gewählte Mitglieder :*

Otto v. Fest,
Albert Gotthard,
Otto Klug,
Karl Pákh,
Eugen Ujlaki.

Die Kommission für Revision der Gemeinderechnungen :

Dr. Julius Walser, Pfarrer und Präses der Kommission,
Georg Topscher, Kircheninspektor,
Koloman v. Münnich, Schulinspektor,
Nikolaus Fischer, Gymnasial-Rektor,
Adolf Dobó, Direktor der Volks- und Mädchen-Bürgerschule,
Albert Gotthard,
August Melcer,
Johann Trompler,
Ladislaus v. Széll,
Ladislaus Soós,
Johann Philipp.

Die zur Revision der Alumnealrechnungen des Gymnasiums entsendete Kommission bestand aus folgenden :

Der Rektor des Gymnasiums, Nikolaus Fischer,
Martin Guhr,
Martin Róth,
Ladislaus Thern.

In die zur Überprüfung der Kassen und Lehrmittel entsendete Kommission gehörten :

1. Von seiten des Schulstuhles :
Koloman Gärtner,
Eugen Lehoczky.
2. Der Lehrkörper.

Auszer diesen oben erwähnten Kommissionen entsendet des Presbyterium von Fall zu Fall zur Beratung wichtigerer Gegenstände noch besondere Kommissionen.

In der Filie Hollópatak bekleidet des Kurator-Amt Johann Rozlosnik, in der Filie Illésfalu Georg Husz.

VI. Volksbewegung im Jahre 1904.

Ein Rückblick auf unser Gemeindeleben im verflossenen Jahre werfend, ist hinsichtlich der Volksbewegung folgendes zu bemerken.

1. Geboren wurden in unserer Gemeinde 51 Kinder u. zw. 23 Knaben und 28 Mädchen.

Es entfallen davon: auf Igló 25, auf Hollópatak 2, auf Illésfalu 7, auf Iglóhuta 4, auf Szepessümeg 4, auf Nagy-hnyilecz 1, auf Kotterbach 7, auf Markusfalva 1.

Es war darunter kein uneheliches Kind.

2. Konfirmiert wurden in der Muttergemeinde 36 Kinder u. zw. 20 Knaben und 16 Mädchen.

Aus den Filien wurden 12 Kinder konfirmiert u. zw. 8 Knaben und 4 Mädchen.

3. Verkündigt wurden insgesamt 19 Paare, davon in Igló getraut 16 Paare u. zw. 7 rein ev. und 9 gemischte Paare. In 6 Fällen war der Bräutigam röm. katholisch, in 2 Fällen die Braut; in einem Fall war der Bräutigam reformiert. Bei diesen gemischten Ehen kam bezüglich der konfessionellen Erziehung der Kinder in 3 Fällen das Übereinkommen zu Gunsten unserer Kirche zu Stande, in den übrigen 6 Fällen unterblieb dasselbe.

4. Gestorben sind 50 Personen u. zw. 24 männlichen und 26 weiblichen Geschlechtes.

Es entfallen davon auf Igló 38, auf Illésfalu 5, auf Szepessümeg 3, auf Kotterbach 3, auf Markusfalva 1.

5. Am heil. Abendmahle beteiligten sich insgesamt 719 Kommunikanten u. zw. aus der Muttergemeinde 336, aus den Filialen 383.

Es entfallen davon auf die Muttergemeinde 112 Männer und 224 Frauen, auf die Filialen 166 Kommunikanten männlichen und 217 weiblichen Geschlechtes.

An Krankenbetten wurde das heil. Abendmahl in 7 Fällen gespendet.

Übergetreten sind: von unserer zur röm. kath. Kirche 3 Personen, von der röm. kath. zu unserer 1 Person.

VII. Vermögensstand der Gemeinde im Jahre 1904.

Zur Orientierung der Gemeindeglieder möge hier der, durch die zur Revision der Gemeinde-Rechnungen entsendeten Kommission verfasste, durch die Gemeinde bereits acceptierte und den faktischen Vermögensstand in Kürze enthaltende Bericht veröffentlicht werden:

Löblich-Ehrwürdige Gemeinde!

Löbliches Presbyterium!

Endesgefertigte Mitglieder der Rechnungs-Revisions-Kommission beehren sich der Löblich-Ehrwürdigen Gemeinde und dem Löblichen Presbyterium auf Grund der am heutigen Tage erfolgten Revision der Gemeinderechnungen vom Jahre 1904 folgenden Bericht zu erstatten.

Wir haben die durch den Gemeindegkassier unterbreiteten Rechnungen vom Jahre 1904 eingehend und gewissenhaft geprüft, indem wir die Belege mit den einzelnen Posten verglichen, die Einlagebüchel sorgfältig inventierten und uns von dem Vorhandensein der das bewegliche Vermögen der Gemeinde bildenden Wertpapiere und Obligationen überzeugten. Diese Revision hat die volle Richtigkeit der Gemeinderechnungen und die grösste Pünktlichkeit des Gemeindegkassiers dargetan.

1. Das bewegliche Gesamtvermögen der Gemeinde betrug mit Schluss des Jahres 1904:

an Kirchengonds	167,552'85 K
an Schulfonds	220,197'51 »
an Kassarest	<u>8,115'03 »</u>
in Summa also	395,865'39 K

Bei Abschluss des Vorjahres ergab sich die Summe von 393,931'84 K, was pro 1904 eine Vermehrung von 1,933'55 K zur Folge hat.

2. Der Legatenfonds betrug mit Schluss des Jahres 1904 204,993'12 K
Mit Schluss des Vorjahres 198,300'68 K,
somit hat 1904 eine Vermehrung von 6,692'44 K stattgefunden.

3. Der Alumniefonds betrug mit Schluss 1904 20,241'73 K
Der Abschluss des Vorjahres wies 18,552'09 K
aus, was für 1904 eine Vermehrung von 1,689'64 K ergibt.

4. Obige Fonds, welche das mobile Vermögen der Gemeinde bilden, betragen mit Schluss des Jahres 1904 621,100'24 K
Mit Schluss des Vorjahres 610,784'61 K,
haben sich also im Jahre 1904 um 10,315'63 K vermehrt.

5. Mit Jahresschluss 1904 betragen die Einnahmen des Gymnasiums 71,097'20 K
Die Ausgaben desselben Jahres 64,028'89 K
Das Jahr 1904 zeigt daher ein Ersparnis von 7,068'31 K, in welcher Summe naturgemäss auch die Ersparnisse der letzten Jahre enthalten sind.

Indem wir nach erfolgter Rechnungsrevision mit Genugtuung konstatieren, dass der Gemeindegassier, Herr Géza Langsfeld, das Vermögen der Gemeinde mit grösster Umsicht und Gewissenhaftigkeit verwaltet, treten wir zugleich mit der ergebenden Bitte vor das Löbl. Presbyterium, dasselbe wolle

dem rechnunglegenden Kassier für getreue Pflichterfüllung Dank und Anerkennung zollen und beantragen, dass demselben seitens der Löbl. Gemeinde für das Jahr 1904 das Absolutorium erteilt werde.

Mit Rücksicht darauf, dass unsere Gemeinderechnungen unendlich weitläufig und daher schwer zu überblicken sind; mit Rücksicht darauf ferner, dass in allen Gemeinden unseres Seniorats eine gleiche, einheitliche Rechnungsführung befolgt wird und nur die Gemeinde Igló hierin eine Ausnahme macht: erlaubt sich die gefertigte Rechnungs-Revisions-Kommission an das Löbl. Presbyterium die ergebene Bitte zu richten, dieses wolle beschlieszen, dass es die Gemeinderechnungen, um deren Vereinfachung und eine Gleichförmigkeit im ganzen Seniorate zu erzielen, in Hinkunft nach den vom Seniorate herausgegebenen Rechnungsformularen geführt wissen wolle.

Mit geziemender Hochachtung

Igló, am 6. April 1905.

Die Rechnungs-Revisions-Kommission:

J. Philipp m. p.
Schriftführer.

Dr. Julius Walser m. p.
Pfarrer.

Münnich Kálmán m. p.

Fischer Miklós m. p.

Gotthard Albert m. p.

Széll László m. p.

Melczer Ágost m. p.

Dobó Adolf m. p.

Trompler János m. p.

Verehrte Gemeindeglieder!

Das wäre in seinen Grundzügen das Bild des innern und äuszern Lebens unserer Gemeinde im verflossenen Jahre. Ein mehr ruhiges, denn bewegtes Bild, weil, Gott sei Dank, auch unser Gemeindeleben ohne besondere Störungen von innen und auszen in den gewohnten und bewährten Bahnen vor sich gehen konnte.

Indem wir uns nun selbst in diesem Bilde besehen, möge der Herr nur eine Gefahr in Gnaden von uns abwenden, dass wir, zufrieden mit uns selbst, uns rühmten, wie herrlich weit wir's gebracht haben, statt vielmehr in Demut zu sehen, wie viel wir noch zu tun haben. Das Bild dürfte dem unvoreingenommenen Auge wohl auch manchen Mangel aufgedeckt haben, doch darüber trauern wir nicht, sondern freuen uns vielmehr dieser Erkenntnis; ist doch solche heilsame Selbsterkenntnis auch im Gemeindeleben der erste, verheissungsvolle Schritt zur innern Erstarkung.

Einem Ruhme wollen wir ja von vornherein entsagen, eine blühende Gemeinde genannt zu werden, eine Gefahr für manche Gemeinde, dadurch nur noch tiefer in die Sicherheit eingewiegt zu werden; dürfen wir vielleicht auch im Aufblick zu dem, der die Herzen prüft und die verborgensten Triebfedern der Handlungen kennt, bei aller Demut soviel bekennen, dass wir wohl alle nach dem uns gegebenen Masz von Kräften und gedungen von der Liebe zu unserer teuren Landeskirche, ein jeder an seinem Teil und auf seinem Posten das Beste der Kirche suchten, so wissen wir's doch andererseits wohl, dass es in unserer Zeit eine blühende Gemeinde in des Wortes strengster Bedeutung kaum gibt. Denn worin besteht die Blüte einer Kirchengemeinde? Einzig und allein in ihrem lebendigen, aufrichtigen Glaubensleben, das sich in Bruderliebe beweist. Wie sehr aber dies Glaubensleben, der gottesfürchtige Geist der Väter in einer Zeit wie die unsrige ist, die ein so vielfach veräuszerlichtes, von ungesunden Ideen angekränkeltes und fasst ausschliesslich diesseitiges Leben aufzuweisen hat, im Schwinden begriffen ist, fühlt mit tiefem Schmerz wohl jedes vorurteilsfreie Herz, und doch kann dieser Mangel des innern Lebens durch keine äuszern, wenn noch so glänzenden Institutionen ersetzt werden, am allerwenigsten durch Paragraphe und Gesetze, es gibt ihnen allen vielmehr erst recht den Geist, den Wert, das Leben, die verjüngende Kraft.

Nebst anderen macht sich uns besonders ein Mangel recht fühlbar, der Mangel an organisierter Frauentätigkeit in der Gemeinde, und dadurch der Mangel einer Gemeinde-Diakonisse.

Wie viel Gelegenheiten gibt es in einer Gemeinde, wie die unsrige, wo das Sammeln und Pflegen, das Tragen und Trösten eine brennende Pflicht ist, wie manches Elend, das zu lindern am besten die von der Kirche dazu verordnete Frauenhand vermag. In unserer Freude dürfen wir's sagen, es ist durch die Gründung des Diakonissen-Fonds zur Verwirklichung dieser erhabenen Idee der erste Schritt geschehen, und von der Begeisterung der Frauen unserer Gemeinde hängt es ab, ob der entscheidende Schritt recht bald wird geschehen können, nämlich die Gründung eines Diakonissen-Frauenvereins, als des sichersten Mittels zur Erlangung einer wohl von allen herbeigesehnten und für unser inneres Gemeindeleben sehr nötigen Gemeindegewesin.

So möge denn dieser Jahresbericht mit dem Wunsche, mit dem er begonnen, auch schlieszen: dass es ihm gegönnt wäre, den Hoffnungen, die man daran knüpft, nämlich das so notwendige Gemeindebewusstsein und -Interesse zu fördern, und dies um so mehr, als er zugleich eine neue Belastung unserer ohnedies überbürdeten Gemeindegewesin bedeutet.

Wollte Gott, dass er an seinem Teile auch etwas beitrüge, diesem erhabenen Ziele näher zu kommen, dass er mithilfe, zurück zu zaubern die entschwundenen Zeiten der ersten heiligen Liebe und der Glaubenstreue der Väter; dann wird sich trotz aller feindlichen Strömungen der Zeit auch an unserer Gemeinde erfüllen das zukunftsfrohe und siegesgewisse, das zuversichtsvolle und unverzagte Wort des Psalmisten: »Dennoch soll die Stadt Gottes fein lustig bleiben mit ihrem Brunnlein, da die heiligen Wohnungen des Höchsten sind. Gott ist bei ihr darinnen, darum wird sie wohl bleiben; Gott hilft ihr frühe.« (Ps 46, 5—6.)

Igló im Monat Juni 1905.

Dr. Julius Walser,

Pfarrer.

